

EESTI PÄEVA- LEHT

ESTNISK DAGBLADET

Kolmapäeval, 9. apr. 1975
Nr. 27 (4017)

17. aastakäik

Mida üteldi riigipäeva vaidlustes EPL küsimuses

Riigipäevapleenumil 13. märtsil keppisid, nagu EPL juba on teatanud, järjekordselt üles vähemuskeelsete ajalehtede produktioonitoetuse küsimused ühenduses konstitutsioonikomisjoni otsusega mitte arutada nelja Eesti Päevalehe küsimuses esitatud ettepanekut enne kui päevakorda tulevad sissearandu-eeelnõuga ühenduses olevad küsimused. Kuigi see pidi ka vaidlused selles küsimuses edasi lükkama, siis ometi tekkisid üsnagi ägedad mõttevahetused, mida allpool refereerime riigipäevaprotokolli järele.

Vaidlused avas Per Ahlmark (fp) leides, et produktioonitoetuse provisoorium kestab juba viiendat aastat ja avaldas lootust, et käimasolev pressiküsimuste uurimus leib lahenduse kogu press toetamiseks ja et toime

tuldakse selgete reeglitega:

On oluline, et välditakse riikliku komisjoni otsuseid üksikute ajalehtede suhtes. See viib kas sõltuvusele või sõltuvustunde. Demokraatiale on oluline, et kolmas riigivõim – ajakirjandus – on iseseisev

valitsuse, riigipäeva ja organisatsioonide vastu, et ajalehed võiksid vabalt avaldada ja kritiseerida ühiskondliku võimu esindajaid."

Kõneleja oli teravalt vastu, et ajalehtede osas toetamist ei sustakse riigivõimu poolt suvaliselt, kuna see võiks avaldada mõju ajalehtede toimetamisele. Kõneleja tuli selle järele Eesti Päevalehe küsimuse juurde ja tõi näiteid, kuidas ebaõiglaselt mõni sama suur või vähem ajaleht saab pressitoetust, samal ajal kui EPL, mis paremini vastav Järg lk. 7

Komitee auhind ajakirjanikele

1975-nda aasta Eesti Komitee auhind otsustati anda kolmele tegevajakirjanikule eesti ajakirjanduse panuse hindamiseks ja rõhutamiseks. EK juhatus 2. aprilli otsusega on auhinnatud Eesti Päevalehe peatoimetaja Juhan Kokla ning Teataja tegevtoimetajad Adelaide Lemberg ja Harri Kiisk.

Auhind antakse üle Eesti Komitee Asemikekogu koosolekul laupäeval 19. aprillil Stokholmis Eesti Majas. Auhinna määramise motiivides öeldakse järgmist:

Eesti ajakirjandus on olulisemaid tegureid, et eesti ühiskond paguluses püsiks aktiivseks ja et organiseeritud eestlas-konna ulatuslik tegevus oleks võimalik.

Eesti ajakirjanduse rahvusliku, poliitilise ja

kultuurilise tähtsuse veelkordselt kõigi kaasmaalaste teadvuse tõstmiseks on Eesti Komitee oma käesoleva aasta auhinna otsustanud määrata aktiivsele ajakirjanikele, kes paljude aastate jooksul on suure kohuse- ja vastutustundega teeninud eestlaskonda eesti ajalehtede tegelike toimetajatena.

Eesti Komitee on otsustanud anda 1975. a. auhinna "Eesti

JUHAN KOKLA

Päevalehe" peatoimetaja Juhan Kokla ning "Teataja" kauaaegsele tegevtoimetajale Adela-

Järg lk. 7

ADELAIDE LEMBERG

HARRI KIISK

Chiang Kaishek surnud

Laupäeva õhtul suri 87 a. vanuses Taivani president, marssal Chiang Kaishek infarkti tagajärjel. Teda asendab tema poeg Chiang Chingkuo, keda üldiselt peetakse isast liberaalsemaks.

Chiang Kaishek asus Hiinat valitsema 1925, pärast Sun Yat-seni surma. Ta oli nationalistliku liikumise Guomindangi juht ja peaaegu algusest peale tuli tal võidelda Mao ja tema kommunistliku liikumise vastu.

Kuid ühtlasi ka välisvaenlase vastu Jaapani näol, kes 30-ndatel aastatel Hiinasse sisse tungis. Pärast Jaapani Järg lk. 7

Shelepin kiiresti KOJU

LONDON (EPL) – Endine KGB-ülem Aleksander Shelepin, kes oli vene ametiühingute juhina Briti Ametiühingute külastamiseks, pildas paremaks oma külastust lühendada, kuna demonstratsioonid tema vastu muutusid häirivaks.

N. Liidu enursaatkonna ees protesteerisid kogu päeva jooksul ukrainlased, samuti korraldasid juudid mitmeid suuredemonstratsioone.

Shelepin püüdis ajakirjanikele asja selgitada sellega, et demonstrandid olevat "makstud sionistid ja juudid", kuigi kõik idarahvused demonstratsioonidest osa võtsid.

Shelepinile pidi Läänesaksa valitsus hiljuti andma karistusvahaduse, kuna ta jätkuvalt on vastutav käsu andmises mõrvata Münchenis ukrainlaste juht Bandera.

Gösta Bohman

Moderaadid nõuavad Invandrarutredningu soovitusete täitmist

Erakondade huvi minoriteetide vastu on kasvanud, kui otsustada nendes küsimustes esitatud esildiste arvu järele riigipäevale. Nii näit. konstateerib moderaatne koonduserakond nendes küsimustes esitatud parteiesiltsides rahuldusega, et valitsus esmakordselt oma sissearandajateel nõus kasutada terminit "minoriteet", mis tähendab, et ametivõimude huvi nüüd laieneb äsja sissearandamata kõrval ka juba siin maal pikemat aega elanud vähemustele, nende hulgas baltlastele. kellele hulk aega on keeldunud abi andmist viitega, et nad on "etab-leeritud". Erakond deklareerib, et ta jagab üldiselt Invandrarutredningi seisukohti.

Esitatud neljas vähemus-küsimusi püüdnud esildises taotleb (m) riigipäevalt, et valitsuse eelnõus ette nähtud 5,7 miljonit kroonist 2,5 miljonit otseselt eraldataks sissearandajate ja vähemusorganisatsioonidele ja et valitsus stigiselt riigipäevale esitaks

sühtlooned nende summade jagamiseks.

Edasi taotleb (m), et praegune eksperidegrupp Invandrarverketi juures püsima jääks, suurendades seda SAF (töandajate) ja LO (töövõtjate) esindajatega ning et Invandrarverketi juurde loodaks

alaline nõuandev sissearandajate nõukogu asutuse juhataise abistamiseks sissearandajate küsimustes, kusjuures viimastega tegelevad organisatsioonid ise esindajad nõukokku saadaksid. (m) on vastu valitsuse eelnõus ette nähtud asu-

Järg lk. 7

EPL

Kolmapäeval, 9. apr. 1975

USA kaotus

Nüüd kõneletakse, viimaste nädalate kiirete muutustest tõttu Kambodža ja Vietnamis sõjalises situatsioonis. Indo-Hiina saatuse lõppvaatuses lõppvaatuses. On paevaseige, et kommunistide võimuletulek nende kahe maa veel mittekomunistlike aladel on lühikese aja küsimus. Sõda on kaotamisel, kui mitte juba lõplikult kaotatud. Kambodža riigipea lahkus maalt kõige peavamalt heitluse keskel, et vähemalt teoreetiliselt "kompromissivõimalust" luua pealinna suletud vägede ja inimeste päästmiseks. Vietnamis on teadlikult planeeritud põhjaprovintside mahajätmine nappamud kõigist plaanidest välja ning kujunenud paaniliseks põgenemiseks, mil tsivilisatsioonikonnale kui sõduritele, kes on kaotanud usu, et vastupanu end tasub.

Kommunistlikul poolel on triumfitund. Tohtu vene relvade juurdepoole USA kinnituste taustal, et sõjaline abi oma olemasolev eest võitvatele lepingu-litlastele on lõpetamisel, on kommunistide jõudude suurofensivis armud kiireid tulemust. Kui näit. Korea kommunistide rumaku vallandumisel president Truman vastu kõiki avalikke kinnitusi, et USA ei kavatses selles piirkonnas sõdida ootamatult siiski otsustas väljakute vastu võtta, siis praegune president, karbitud oma võimutaluses, ei saanud enam ootamatusi valmistada. Kongress oli asja otsustanud. Ja abi kaheksenne samaaegse vene abi suurenemise vastaspoolele otsustas ka sõja saatuse.

Ei saa ütelda, et demokraatlik poolel siin oleks mingit triumfimeeleolu, eriti aga Washingtonis, kuis kongress tegelikult juba oli otsustanud vietnamlaste ja kambodžalaste saatuse suures laastus otsustega lõpetada paari kuu jooksul igasugune sõjaline abi. Seda vaatamata informatsioonidele kommunistliku poole ettevalmistustest lõpphoobi andmiseks. Selle taustal kui palju ohvreid USA ise on kannud Vietnamis sõjas vabaduse kaitsmise kõlavate paroolide all, on muidugi avanenud lahendus otse klooriline, sest pärast oma vägede evakueerimist ei ole neidest paroolidest enam palju muret tehtud. Näivad unustatud olevat ka need omaenda inimkaotused, kus sõdurid uskusid, et nad

võitlesid õiguse ja inimsuse eest. Need näivad nüüd asjatuina, sest kommunistide valitustastele võinuks ju vastu tulla juba aastaid tagasi ilma raskeid ohvreid kandmata.

Muudatused USA siserindel ja muudatused USA välispoliitikas on viinud tohtu prestizhikaotusele eelkõige Indo-Hiina veel mitte kommunistide poolt ülevõetud riikides ja ka mujal maailmas, kus USA on võinud endale kaitsekohustusi. Senini USA-truu Tai reageeris esimesena ameerika lennutranspordite arakeelamisega, milline abinõu vaevalt takistab Washingtoni poolt varem lantsseeritud n.n. Domino-teoria arengemist, mille järele Kambodža ja Vietnamis sovjetteerimisele varsti sama areng tekib ka teistes Indo-Hiina riikides. Lääne-Euroopaski, kus aastaid on riigid oma kaitses kokkuhoitud olnud ja USA kaitsvale tiivale loodetud, on tekkinud ebakindluse tunne ja näit. Prantsusmaa president on otsustanud tuleviku rajada riigi omaenda kaitsevõimele. Muidugi on küsitav, kas viimastel aastatel tugevnenud USA isolatsionalistlikud tendentsid tõsisemalt ka Euroopa võiksid puudutada.

Siin Rootsis ja mujalgi on piiratud lahendada mõistatus, miks põgenikemassid Vietnamis suunduvad lõunasse ja kardavad paigale jäämist. Üks TV-kommentaatorid väitis, et rahvale on hirm sisse aetud Saigoni võimude poolt ja peale selle kardavad kõik sõjategevust. Peab aga meele pidama, et kohapeal on rahval informatsioon, mida siin kunagi edasi ei anta, kommunistliku poole jultumast kahtlemisest vallutatud aladel. Juba varem on näit. endises pealinnas Hues ja mujal linnades käest-kätte käimisel avastatud tohtu suuri masshaudaid. Ei ole võimatu, et need faktid masses suunavad.

Kuhu? Vastu paratamatule konfrontatsioonile selle saatusega, mis on lähenemas. Oleks lihtsam meele uskuda, et Vietnam ja Kambodža muutuvad demokraatlikeks. Ja prints Sihanuk, kes on Kambodža kommunistliku gerilla marionettjühiks, muutub eesmärgi saavutamisel tarbetuks tegelikele juhtidele, kel ei ole natsionalismiga midagi ühist, veel vähem vana kuningavõisuga.

Maailmarüki USA-d on tabanud rasked tagasilöögid, mis ühtlasi on kogu vaba maailma tagasilöögid. Vaevalt on paremat õnne oodata uutest plaanistatavatest järeleandmistest moesoleva "sõbumispoliitika" raames, sest senise reegli järele kõigil kompromissid on hiljem osutunud tagasilöökideks. Kommunistlik maailm on sihikindel, lääs kompromissib, kombinäärib ja usub ikka ja jälle vastaspoole meelemuutustesse, mis on vaid taktikalised laadi.

KLA

Lippe ja loosungeid Sergeli Väljaku meeleavaldusel usklikule ja ikestatud kirikute kaitsesse. (Foto Trummer).

Tuhat nõudsid vabadust religioonile idariikides

Stockholmi Jakobi kirikus toimus neljapäeval suur ökumeeniline jumalateenistus usumärtrite mälestamiseks kommunistimaades paljude kirikute esindajate osavõtul ja täiskirikuga, mis meenutas eesti jõulukirikut. Hiljem toimus meeleavaldus Sergelitorgetil, kusjuures tõrvikurongkõik läks sinna Kungsträdgårdenist tuhandepärase osavõtjaskonnaga. Rongkäigus olid kaasas ikestatud rahvaste liid, millest hulgas millegipärast puudus eestlaste sinimustvalge, kuigi eestlased olid asja kaasa.

Jumalateenistusel olid tegevad EELK peapiiskop Konrad Veem, Eesti ap. õig. kiriku preester Nikolai Suursõot koos oma kirikukooriga, katoliiku toompraost Johannes Koch, Rootsis asuva soome ortodokskoguduse ülempreester Martin Juhkam, läti praostid Janis Terins ja Oskars Sakarnis, prantsuse reformikiriku vaimulik prof. J. Hoffman, assüüria kiriku vaimulik Jossif Said ja USA-kalaline pastor Richard Wurmbrand.

Jumalateenistusele avas tervitusega osavõtjatele kirikutele ja kirikulistele peapiiskop Konrad Veem. Pastor Wurmbrand, luteri ornaadis, pidas jutluse, misjärele ortodokskirikku preester Nikolai Suursõot pidas hingepalve märtrite, kellest jutluses kõneleidi.

Pärast tõsist ja liigutavat palveteenistust toimus kogunemine Kungsträdgårdenisse, kust siis üle tuhande inimese tõrvikutega ja lippudega marssis Sergelitorgetele. Meeleavalduse, mille loosungites deklareeriti solidarteit kommunisti ohvritega, nõuti nimelisel paljude vangide vabastamisest ja ka vabadust Baltikumile, avas missiooneksi "Martyrernas Röst" nimel Kurt Bergström, kes andis sõna pastor Richard Wurmbrandile.

Viimane jutustas oma 14-aastase seest vangistusest kommunistide vanglas ja märkis imetusega, et siin Rootsis nõuavad kommunistid, kes nautivad täht vabadust, veel suuremat vabadust, samal ajal kui nende ideekaaslased idas, kes va-

litsevad terveid rahvaid, keelduvad vabaduse andmisest kristlastele ja kirikule. Imestama paneb ka see, et siin Rootsis kiidatakse protesteerib vabadusepuuduse üle mitmes läänelises, maades, kuid ei astu välja isomaa soitsaale demokraatlike ideekaaslaste kaitsesse, kes on vangistusse mõistetud oma ideede pärast raudeesirdele taga. Käsitlev demonstratsioon nõudis koostamist os esimehe, ütles Wurmbrand, rõhutades, et neid oleks vaja palju rohkem.

Muide siin tuleb märkida, et Richard Wurmbrandit on inimmas raamatute autor, oli järgmiseks kõneleja. Ta ütles, et natsismi kokkuvarisemisel ootas inimkond vabadust. Selle asemel haaras aga uus totalitarism kommunistid mõni palju rahvaid ja hävitas nende vabaduse.

Vaba maailma protestid on uuest ohukorras mõjustatud ja kui näit. kommunistlikud riigid tõlkilistesse massilistele moodidele viisid suunavad, siis keegi ei protesti, samuti nagu ei protestita ka kommunistlike veretööde puhul, mis samal ajal taunitakse demokraatiad, kes ohustatud püüavad toetada.

Viimasena võttis sõna N. Lõidus põgenenud Pavel Veselov. Kogunenud rahvahulk võttis vastu kühm apli, mis olid suunatud idariikidele ja kus nimelisel toetatakse vangistatud kiriklike tegelaste vabastamist, neist pikimas, mis oli adresseeritud N. Lõidus juhtile Brežnevile oli kohtetud 5 leedu vangistatud katoliiku preestrit ja rida ukraina baptisti tegelasi.

Kesknõukogu: Piduliseisvuse "matusepäeva" puhul

NEW YORK (VES) - Teatavasti toimunud õnne. Eestis sel savel Moskva korraldusel õnne. Eesti ministrite nõukogu otsustas 15. ja juulini "laulu ja tantsupäeva" ja selle eel, 15.-18. juulini "kooride festival Tallinn 75" Eesti NSV 35. aastapäeva ja suures laumassajaks Sakumaa üle võidu saavutamise 30. aastapäeva tähistamiseks. Sel puhul pöördus U. E. Kesknõukogu liikmesmaade keskkorraldusloendile poole kirjaga, milles selgit, et agressorite kiskul korraldatavad piduused on teaduslovalt almu-ladene juhtum, kus vägivalla abil allutatud rahvast sunnitakse püüdnema tema enda riikliku teiseisvuse ja rahva hävitamise algusele. Samuti sunnitakse rahvast austama seda, mille üheks karitegelikuks süüalajaks oli N. Venemaa.

U. E. Kesknõukogu juhatus palub liikmesorganisatsioonide eelnärgitud Vene võimude korraldust kasutada võimalikult kohe Eesti ohukorra tutvustamiseks kogu maailma ulatuses. Tuleb eelle

tuna, et nõukogude režiimni tingimustest Eesti laulukoorid, rahvatantsijad, võitlejad ja teised rahvakunstid grupid, valitseva kompartei poolt domineerivad, et nende osavõtt ja esinemine on kohustuslik, mis ütles, et totalitaarsel riigivõimu aparatuuril kaudu läbi viidavad "piduused" ei ole kuidagi viisi eesti rahva tahte ega hoiaku väljendajad.

Seepärast palub UENK kõiki maade keskkorraldusloendile poole kirjaga, milles selgit, et agressorite kiskul korraldatavad piduused on teaduslovalt almu-ladene juhtum, kus vägivalla abil allutatud rahvast sunnitakse püüdnema tema enda riikliku teiseisvuse ja rahva hävitamise algusele. Samuti sunnitakse rahvast austama seda, mille üheks karitegelikuks süüalajaks oli N. Venemaa.

EESTI PÄEVALEHT

Eestiska Dagbladet
Pestitoimetaja Johan Koka
Vastutav väljaandja
(ansv. utg.)
Arvi Moor

Toimetus ja tallus:
EESTI MAJAS Stockholm:
Wallingatan 32, 1 tr.
Postiaadress: Box 867
101 29 Stockholm
Telefon 21 94 46

Toimetaja Eestikaasta Jüri Aus
Aadr. Eesti Päevaleht, Box 120,
631 02 Eestikaasta, tel. 016/14 77 72
Tellimispõstgiri nr. 15 67 70-0
Kuulutusarvete postgiri 60 59 00-0
Eesti Päevaleht Põltsa AB,
Stockholm

Tellimishinnad:

Aasta kr. 127:—
Termin (4 kuud) kr. 65:—
Kuu kr. 18:—

Väljaandja EESTI PÄEVALEHT

FÖRLÄGS AB

Trükkija: Eestikaasta Kirjures

Tryckeri AB Eestikaasta 1975

Mesilase mürgist arstimeid

Teadetebüro ABN teatab Tallinnast, et Eesti põllumajandusakadeemia on arendanud välja meetodit, kuidas saada mesilase mürgi, mis on mõjuv arstim reuma ja närvipõletiku vastu.

Dots. Paul Allesi poolt juhata tud töö rühm juhtis kerge elektrivoolu mesilas perre. Elektrishoki saanud mesilased eristasid mürgi klanaplaadile, kust seda oli kerge kätte saada.

Lehtis põhineb teadusele, et mesilane eristab mürgi samuti kui inimene adrenaliini ärritumisel või kartuses. Dots. Allesi järgi ei ole kerge alalinevool mesilastele kahjulik. Nad ärrituvad ainult lühikeseks ajaks, aga mürg jõutakse siiski kätte saada.

EEK Göteborgi osakonna aastakoosolekust osavõtjad. Ees keskel koosoleku juhataja Ewald Soomägi. (Foto Kopler).

Eesti Komitee Göteborgi osakonna ja Vabade Eestlaste Ühingu juhatusel liikmeid, vasakult: Emil Odraks, Maie Kaaret, Jaan Sütt, Gerhard Peet, Maile-Liis Meria, Aili Aasa ja Linda Peet. (Foto Kopler).

USA-fiasko L.-Idas

WASHINGTON (VES) — Kissingeri poliitika kokkuvõtteid Lähis-Idas ei põhjastanud ainult riikide lagunemise Kagu-Aasias. Tõsi, see oli küll üks põhjus, kuid muretsesid ka teised tegurid. Kissingeri väljasuremine, et seekordne missioon jääb tulemusteta, kuna Israel ei saa oma julgeolekuga Kissingeri retseptide järelle minna. Ka meeleolu Lähis-Idas olid juba ägedalt kasvanud Kissingeri vastu, mida välisus ei saanud jätta arvestamata. Kui, näiteks, läinud aasta juunis Kissingeri poliitikat kritiseerisid 63,8 prots., siis nüüd, Kissingeri Lähis-Ida saadumise eel, toetas Kissingeri poliitikat ainult veel 30 prots. Israeli elanikke.

Muide, juba enne Kissingeri väljasuremist kirjutas tuntu "paljastaja" ajakirjanik Jack Anderson, et Kissinger ja Gromöko olevat salaja kokku leppinud, et Lähis-Ida küsimuse lõplik arutamine peab toimuma Genfis, kus venelastel on mõjuv kaasaarääkimise õigus. Edasi olevat Kissinger leppinud kokku Gromöko, et palestina laste PLO organisatsioon ei esinud jätavad Genfi läbirääkimistest osa võtta. Jack Andersoni järel Kissingeri ja PLO esindajad pidavat juba kuskil erapooletult riigis selles küsimuses salaja läbirääkimisi.

DRAMAATILISI SUNDUMISI toimus Jeruusalemmas, kui ajalehtede esikülgedele hakkasid ilmnema sensatsioonilised teated riikide kokkuvõtteid Kagu-Aasias. Ajaleht "Jerusalem Post" kirjutas, et sündmused Kambodžas ja Lõuna-Vietnami on teravaks hoiatuseks Jeruusalemma poliitika juhtidele, kui suures ohus meie praegu viibime. Kui Kissinger hakkas sõitma hotellist

peaminister Rabin juurde, püüasid tema auto sisse sõjameeste naised hüüetega: "Meie ei taha sinu uut Vietnami."

Kissingeri vastaseid meeleolusid hakkas kohati ilmnema ka ameerika pressis. Üks teravaimad rünnakuid oli kaks korda kuus ilmuv majandusajalehes "Moneysworth" (väljaandja Ralph Ginzburg), kelle juhtkiri kandis pealkirja: "Kissinger tuleb keeta araabia õils". Juhtkirjas öeldi edasi, et araabia õilkrõõsused olevat investeerinud miljonid ameerika zhurnalistide ja poliitikute ülesostmiseks.

OPOSITSIOONI JUHT Israeli parlamendis Menachem Begin ütles Kissingeri läbirääkimiste ajal: "Meie probleem läheb nagnu Genfi, kas on nüüd kokkulepe niisugune või teistsugune. Miks siis praegu riskida territooriumide äraandmisega, mis alles Genfis võiks olla kauplemisobjektiks". Mõned teised sõnavõtjad ütlesid, et Israel ei tohi teha ohverdusi ainult selleks, et säilitada Kissingeri "super-diplomaadi" kuulsust.

Mõned vaatlejad Lähis-Idas kirjutavad, et Moskva peamiseks lootuseks on, et detente jätkub, mille varjus ta võib hakata Lähis-Idas

domineerima USA erilisi vastuaktiivseid kartmata. Detente arengut jälgivad teravalt ka Israeli poliitikud, olles teadlikud selle mõjust Lähis-Ida poliitikale. Keegi Shveitsi pankur ütles selle küsimuse kohta: "Selles poliitilises mängus, mida kutsutakse detente, USA ja lääts kaotab ühe positsiooni teise järelle."

SÖDA LÄHIS-IDAS võivad Kissingeri arvates pühkeda umbes aasta jooksul. Egiptus ei ole praegu veel rünnakuks valmis. Tal on küll kaitserehvi õhutorjareketid ja muu aal, kuid mitte rünnakurehvi. Neid Vene enam ei saanud Sadati poliitilise kuramaaži tõttu Kissingeriga. Ajakirjanik Rowland Evans, kes käis äsja Egiptuses, jutustab: Sadat oli kutsunud senaator James McClure (rep., Idaho) oma kabinetis, näidanud tugi toetust ja öelnud, et siin istus alles hiljuti Gromöko ja tähendas, et taale ei meeldi Sadati sõbrustamine Kissingeriga. — Kui nüüd Kissingeri poliitika lõutud, loodavad uuesti N. Vene Poola pöörduma.

Ajakirjanik J. K. Cooley teatel Beirutist on mõeldud Sadati nüüd ees poliitilisi rakusi, kuna karemeelsed araabia maades ja Egiptuses on juba ammugi teda süüdistanud tagasihoidlikkuses Israeli küsimuses. Pärast Kissingeri fiaskot haaras initsiatiiv Egiptuse välisminister Fahmi, kes kutsus üles teisi araabia riikide juhte mobiliseerima kõike jõude Israeli vastu, et teda "karistada", välja heita UN-ist ja tema vastu alustada majanduslikku boikotti. Samal ajal alustas Süüria Israeli piiri lähedal sõjaliste manööveritega. Kõike seda peetakse esialgu siiski ainult närvivõimaks, mis võib kesta kuni Genfi konverentsini.

VOX

Mida diskuteeriti Komitee Göteborgi osak. koosolekul?

Eesti Komitee Göteborgi osakonna korraldada aastakoosolekut toimus reedel, 21. märtsil Eesti Majas. Osakonna tegevust juhib viielikmeline juhatus. Osakond on täitnud 1974-ndaks aastaks ette nähtud tegevuskavas ülesseatud sihid.

Need on, püüda viljeleda ja säilitada eesti keelt, meie rahvuslikku omapära, püüda koondada meie noori mitmesugustesse organisatsioonidesse.

Eesti täienduskoolid on tegutsenud Partilles ja Lundhys, samuti on juba mitmeid aastaid käigus hoidnud Göteborgi mudilaste mängukooli.

Säält on paljud lapsed siirdunud edasi Göteborgi Eesti Algkooli.

Möödunud tegevusaasta esimesel poolel oli kohaliku tööturuvalitsuse kaudu EK osakonna juurde tööle rakendatud noorteinstruktoreina Elva Balckedal.

Eesti ajakirjandusest oleme korduvalt lugenud EK osakonna, eriti aga mängukooli tegevust. Kohalike organisatsioonidega on osakonnal hea koostöö.

Osakonna ametnikud on järjekindlalt külastanud meie vanemaid inimesi, kes elavad isoleerituna rootsi vanadekodudes või oma korterites. Samad tööülesanded seavad Göteborgi EK osakonnal päevakorras ka sel aastal.

Peakoosoleku rõhutatult eriti emakeelse oskuse vajadust lastele ja kutsuti üles kõiki kaasmaalasi kaasa aitama, et meie elav sõna ei kaoks.

"Mil loeme ja näeme laste pildiseeriate sarja näiteks Eesti Päevalehes, küsiti koosolekul. Kusjuures leiti, et selleks peaks looma majanduslikke võimalusi. EPL-le on osakonna poolt vastav soovivaldus esitatud.

Koosolekust osavõtjad avaldasid ühtlasi imestust, et meie suurim ajaleht ei kasuta tähte "Ö". Kuidas oskavad meie lapsed seda häälikut öieti hääldada kui nad seda meie ajalehes ei näegi?

Ka Raamatu-aasta korraldamiseks sügisel on eeltööd käimas. Eesti Pensionäride ühiselamu "Oma tuba, oma lüha" põhjustas elavaid läbirääkimisi.

Algatusse suhtuti pooldavalt, kuigi teadmise, et projekt nõuab aastapikkuseid ettevalmistusi.

Osakonna esimees Gerhard Peet kutsus üles kaasmaalasi avama oma kodusid neile, kes saavad Metsakodu Suurlaagrisse. Meie peame näitama neile sama suurt külalislahkust kui see sai osaks meie endile Kanadas ja USA-s a. 1972.

Samuti oleks soovitatav püüda korraldada organisatsioonide ja erakondade kokkutulekuid samal Suurlaagris ajavahemikul kas siis Metsakodus või seile otseselt läheduses.

Koosolekut juhatas Ewald Soomägi, protokolliisid Aili Aasa ja Linda Peet. Aruandeid esitasid Maie Kaaret, Maile-Liis Meria ja Gerhard Peet.

Rootsi üliõpilasleht ülikoolidest Eestis

Stockholmi üliõpilaskonna ajakiri "Gaudamus" nr. 2 tõi ära kirjelduse praegusest üliõpilaslehest ja õppetinghaigest Eestis pealkirja all "Student i Estland". Nagu tekstist selgub, on autoriks ajakirjanik Sture Gustafson, kes möödunud suvel viibis reportaažireisil okup. Eestis koos pressitöötajate Riia Vilmega. Koos ka vatsavad nad reisitulemustest välja anda teksti ja pildiraamatut, mis ilmub aprilli kuus.

Artiklis märgitakse, et mitmesugustes kõrgemates koolides õpib 21.000 üliõpilast, neist suur osa korrespondentsi kaudu. Autor meenutab, et ülikooli asutajaks oli kuningas Gustaf II Adolf, kelle kuju on aga kõrvaldatud ülikooli juurest.

Tartu ülikoolis õpetatakse enam-musel kursustel eesti keeles, kuigi

erialakirjandus on venekeelne. Ta ei märgi, millised kursused on venekeelseid. Ka enamus üliõpilasi on eestlased, kel olevat võimalus aga ka õppida Leningradis ja Moskvas.

Stipendiumid on madalad, 30–50 rubla kuus, kusjuures kõrgemad makstakse aladel, kuhu on raske üliõpilasi leida. Et eksisteerida, tuleb üliõpilastel otsida kõrvalt tööd kas siis turismigidena, riidehooldajana või muul viisil.

Lõpetaja paigutatakse ametivõimude poolt kohale nende äranägemist pidi. Lõpetaja on riigivõimu käituses selliselt kaks aastat.

Hamburgis suri 20. jaanuaril Walter Drawing, sünd. 20. jaan. 1899 Tallinnas.

Torontos suri 22. märtsil Jutta Saar, n-na Pärna, sünd. 22. veebruaril 1896 Sörgaveres.

Prof. Aspel surnud

NEW YORK (VES) — Iowa City haiglas suri möödunud reedel kirjanikuleks Aleksander Aspel 67 a. vanuses. Ta oli läinud haiglaste liikusele maohaavandite pärast, kuid ei ärganud enam narkoosist.

A. Aspel oli sealses ülikoolis prantsuse kirjanduse kateedri juhataja. Teda jäi leinama abikaasa.

Riigipäeva vaidlus EPL ümber

Ahlmark naelutas kinni: "Presstödsnämnden esimene see on konstitutsioonikomisjoni ees mõõnitud, et enamus on keeldunud Eesti Päevalehele toetuse võimaldamisest, kuna see ei ole rootsi keelne. Oletame nüüd, et Eesti Päevaleht oleks rootsikeelne ja muidu näeks välja täpselt nagu praegu, siis oleks pressitoetus olnud iseenesestmõistetav. Seepärast on täiesti ilmselge, et see on eesti keel, mis põhjustab tema diskrimineerimise. See diskrimineerimine kestab aastast aastasse samal ajal kui antakse suuri rahalisi toetusi teistele näidalehtedele.

Aastast aastasse pühivad sotsiaaldemokraadid, centristid ja kommunistid varjata, et see on eesti keel – ja ühtlasi kaudsest baltlastest Rootsis – mida diskrimineeritakse. Sel aastal on esitatud neli ettepanekut ajalehtede kohta, mis ilmuvad teistes keeltes. Eesti Päevaleht on tõetult esile kui tähtsaim näide, kuna see on ilmunud palju aastaid ja taotlenud mitmel aastal toetust.

Vastavaid ettepanekuid on varjamatel aastatel käsitlenud pressitoetus raames. Sel aastal on keeldunud üldise üles võtta ettepanekuid Eesti Päevalehe kohta ühenduses rootsi pressitoetusega. Tuleb oodata, kui ettepanek siserandajatekõnitsimustes tuleb. Vaatamata sellele, et Invandrarutredningen ise soovitas, et Eesti Päevaleht peaks kuuluma tavajärgse pressitoetuse süsteemi, vaatamata, et reeglites ei ole midagi, mis näeks ette teiste keelte eraldi käsitlemist, vaatamata, et baltlastel on siin maal elanud üle 30 aastat, vaatamata sellele, et paljud on sündinud siin ja enamus on rootsi kodanikud aastakümneid – siiski ei saa nende ajalehte käsitleda rootsi pressitoetuse raames.

See tähendab, et ettepaneku tegijad siin kojas ka nüüd ei saa vormiliselt taotleda poolehoidu oma esildistele. Oleme olnud sunnitud neid üles võtma eri avaldusis. Üks Eesti Päevalehe diskrimineerimine asetatakse teise otsa. Varem on öeldud, et EPL ei vasta nõudele, s.t. on kirjutatud eesti keeles. Nüüd üteldakse veel, et ajaleht tuleb viia siserandajate ajalehtedele hulka ja ei sobi üldse rootsi pressitoetuse raamidesse. Et baltlaste ise peavad seda ühekohtuks on loomulik. See on ju ühekohtus. Seda tuleb vaadata kui uut väljendust sellele hoolimatusele, mida sotsiaaldemokraadid ja centristid sageli on näidanud baltlaste probleemide vastu, kõnelemata kommunistidest.

Esitaksin Olle Svenssonile küsimuse: kas ei ole pilnik siin kojas eitada, et Eesti Päevalehte diskrimineeritakse oma keele pärast samal ajal kui kõik teavad, et pressitoetust ei anta just keele pärast? Kas ei ole vaele karjasta seda, mis on ilmselge? Kas ei oleks aeg mõnuda tõde?

Centerpartistidelt küsisin, kuidas tundub suure toetuse läbivõtmine centernile lähedastele näidalehtedele ja siis vähemaltki heidust näidata majanduslikult raskelt pressitud kahe korda näidale ilmuvale ajalehele suhtes, millise ainsake eksimuseks on et ta ilmutab eesti keeles? Kas ei tundu liiga madal ühele centrististile muu retsedal nii palju toetust kui võimalik isomale lehtedele ja siis üldelt ei igasuguse toetuse andmisel Eesti Päevalehele?

Mårten Werner (m) Malmöst preteesteris samuti Eesti Päevalehte puudutavate ettepanekute edasilükkamise eest, mis aga ei tähendanud asja silmsel valimist konstitutsioonikomisjonis, kus kuulati ära Pressutredningi sekretär tõtost Stig Hadenius.

Werner leidis, et üldse on kummaline mõttekäik viia Eesti Päevalehte küsimust siserandajate küsimuste alla:

"Nagu täiesti öieti üteldi, tulid baltlastest Rootsi a. 194. Grups on ka 25.000 inimest, enamus kaua juba rootsi kodakondsuses. Nad on hästi lähtunud meie ühiskonda ja annud olulise panuse nii tööstuses kui administratsioonis. See on

rahvusgrupp, kellega meil on palju ühist, meil on ühine kultuuripärand ja kirikkult.

Kui kaua üldse ollakse siserandajate? Baltlastel on siin olnud 30 aastat ja kaua juba rootsi kodanikud. On selge, et eelnõu siserandajate probleemiatikas tõstab üles ka võrrekselt ajakirjanede küsimuse siserandajatele. Kui aga üks rahvusgrupp on siin elanud 30 aastat, siis ei tohiks enam öige olla see lähenemisviis. On huvitav minna Invandrarutredningi juurde, kus on samuti diskuteeritud seda ajakirjandust, m.h. Eesti Päevalehte. Utredning leiab, et need ajalehed peaksid toetust saama tavajärgse korras vastavalt pressitoetuse määrulese.

Werner tuletas meelde, et eesti keelsel ajalehel olukorras, kus lugejad samal ajal valdavad rootsi keelt tekib eriline konkurentsioht, kuna lugejad on vaba valik lugeda kas rootsi või eesti ajalehte.

Olle Svensson (s) Eskilstunast tuletas eelnenud sõnavõtte puul meelde, et Eesti Päevaleht ei ole pöörunud päevakorras. See ei tähendavat aga, et küsimuses oleks tagasilükkamine, vaid pigem edasilükkamine:

"Edasilükkamise motiiviks on asjaolu, et esitatud on üks esildis hr. Nordini, centristid – poolt, kes nõuab, et avataks võimalus summadeks just seda liiki ajalehtedele. Hr. Ahlmark küsis, mida ollakse valmis tegema. Siin aga on üks ettepanek ja see võetakse üles koos siserandajate probleemide arutamiseks. Konstitutsioonikomisjoni edasilükkamise otsuse tagamõtteks on – nagu pressutredning on seletanud min. Anna-Greta Leijonile – et teistes keeltes ilmuvate ajalehtede toetusvajaduse kaalumisel tuleb arvesse võtta

Mårten Werner (m)

vähemusgruppide üldist olukorda ja muud informatsiooni saamise võimalusi.

Per Ahlmark (fp) ütles, et kuigi Olle Svensson peab tarvilikuks valkida, kuna tema erakond ja centern on otsustanud küsimust mitte üles võtta. Sellegipoolest on ilmselge, ütleksime, et EPL kuulub rootsi pressitoetuse määru raamidesse. Kui ta toetust ei saa, siis on ilmselge, et diskrimineerimine põhjuseks on midagi muud. Ahlmark jatkas:

"JO kirjutasi mõõnitud aastal: 'Presstödsnämnden enamus paistab, nagu ma aru saan, oma seisukohavõtu aluseks olevat võtnud asjaolu, et ajalehte ei anta välja rootsi keeles ja selle tõttu asub eriseisundis m.h. konkurentis teiste ajalehtedega.' Kas jääb Olle Svensson, kes aastast aastasse on kinnitanud, et keel ei ole olnud otsustav Eesti Päevalehele raha andmisest keeldumisel, selle juurde kuigi JO muje on teistugune?"

Mårten Werner (m) küsis, miks tuleb küsimus viia just siserandajate ühendusse, kui Invandrarutredningen on soovitanud pressitoetuse küsimuses kasutada kehtivat määru? See on vastuoluk: "Oleks huvitav saada mingit kommentaari küsimusele, mida nii mina kui hr. Ahlmark oleme esitanud – mil määral seda gruppi, mida kaitsame ja mida

Håkan Winberg (m)

Per Ahlmark (fp)

esindaj Eesti Päevaleht, saab vaadelda siserandajateena..."

Olle Svensson (s): "Eesti Päevalehe osas küsisin härradelt Wernerilt ja Ahlmarkilt: kas teid huvitab eitava vastuse väljaprooviseerimine sellele ajalehele. Konstitutsioonikomisjoni esildisil käsitlenud ja ei ole ühtlasi ei. Konstitutsioonikomisjoni on viidatud asjaolu, et küsimuses on esildised toetuse saamiseks ajalehtedele, mil on siserandajate poliitiline ühendus. Kõnelema seeljuures vähemusgruppidest. See ajaleht ilmutab ju eesti keeles ja küsimuses on ühe minoriteedi kommunikatsioon. Oleme ühtlasi, et selles seoses tuleb toetuse küsimust kaaluda ja võimalik leidub ka lahendus.

Küsimuses ei ole baltlaste diskrimineerimine. Kas diskrimineeritakse kõiki ajalehti, kes ei saa toetust pressitoetuse määru järgi: Raskus on seisnend toetusele raami leidmiseks. Püüdi meid ambitsiooniga selle raami leidmise poole..."

Per Ahlmark (fp) leidis kummalise olevat väite hr. Svenssoni poolt, nagu püüaks EPL toetajad esile kutsuda riigipäeva eitava otsust: "Siin on Olle Svenssoni enda erakond, centern ja kommunistid riigipäeval aastast aastasse ühtlasi ei Eesti Päevalehele... Meie tahame ju jaatavat vastust ja oleme selleks tõotanud kogu aeg. See seisab ka meie esildistes, oleme esitanud reservatsioonid selleks. Etteastad on olnud siis 30 aastat, paljud sündinud siin. Enamus on veerandast aastat juba rootsi kodanikud. Miks mitte lasta nende ajalehte rootsi pressitoetuse raamidesse nagu Invandrarutredningengi nõudis... Miks jätka te baltlaste diskrimineerimist?"

Mårten Werner (m): "Hr. Svensson Eskilstunast tõstis häält ja hüdis: Meie ei ole ühtlasi ei Eesti Päevalehele! Seda oli ju hea kuulda – see kostus peaaegu nagu ja tulevikus. Kuid asi on nii nagu hr. Ahlmark ütles: meil on kogemusi eetilistega silamaaga ja selle tõttu ei julge me palju head oodata. Just asi viimise siserandajate eelnõuga ühendusse on minu arvates kummaline. Mõistan, et sinna saab viia terve rea ajakirj. võrrekselt. Kuid Eesti Päevaleht ei kuulu sinna, vaid on ajaleht,

mida tuleks kohelda kehtivate määru järgi."

Olle Svensson (s) võitis omaks, et baltlastel on olnud kaua Rootsis. Kui nad tahavad hoida kontakti oma kultuuripärandiga siis on see täiesti kooskõlas siserandajate poliitika püüdustega, ütles kõneleja:

"See on ju põhjuseks, miks nad ei anna lehte välja rootsi keeles. Kõik lugejad oskavad rootsi keelt, seega oleks neil võimalus seda teha. Aga nad annavad eesti keeles. Nii siis peab midagi tähendama, mis Pressutredningen on oma vastuses ühtlasi ja mis kuidagi viisi ei ole negatiivne selle lehe toetamise küsimuses? Pressutredningen kirjutas:

"Pressutredningen ei ole põhjast küsimuse seada Invandrarutredningi seisukoha, et need ajalehed täidavad väga olulist osa suurtes siserandajate gruppides. Küsitav on aga, kas see raam, mida moodustab praegune rootsi päevaja kirjanduse toetus, on siin kohane. Pressutredning leiab, et see nii ei ole."

Nüüd on olemas üks centerni esildis teatud summa määramiseks siserandajate ajalehtedele sellest sordist ja ometi kordab hr. Ahlmark sõnavõtte sõnavõtu järgi moraliseerivate hinnangutega, et taheta midagi anda. Ettepanek on ju selle kohta olemas! Edasilükkamise taga seisab soov käsitleda küsimust komisjonis hiljem."

Centerpartiet sekretär Jonnegård, kes kaitses pressitoetuse poliitikat ütles sõnavõtu lõpus, et "tähtsat Eesti Päevalehe küsimust" käsitleb eraldi hr. Nordin, Olle Svenssoni sõnavõttus nimetatud centerni vähemuspressi toetamise esildise esitaja. Ahlmark

Olle Svensson (s)

tuletas seepeale meelde, et Jonnegårdi erakond on mitu aastat hääletanud Eesti Päevalehe pressitoetuse vastu: "On hea, et hr. Jonnegård nüüd leiab, et Eesti Päevalehe küsimus on tähtis. Loodan, et see tähendab, et tema erakond nüüd lõpetab EPL diskrimineerimist."

Hr. Lindahl i Hamburgund (fp) konstateeris, et Rootsis ilmutab eestikeelne ajaleht Rootsis elunevate lugejate jaoks, mis erineb hr. Jonnegårdi poolt käsitatud pistajalehtedest vaid sellega, et ta ilmutab võrrekselt. Erinevus on ka selles, et see ei saa pressitoetust:

"Põhjused on olnud udused. On väidetud, et see ainult johtub lehe teistes keeles ilmunisest. Mullu esitati teisi põhjusi. Hr. Svensson i Eskilstuna oli väga energiline seda rõhutama, ent tal ei õnnestunud meile selgitada, miks seda ajalehte diskrimineeritakse. Sel aastal olemis lõpuks saanud selgeks midagi, mida varem on üteldud Presstödsnämndis, nimelt et põhjuseks on asjaolu, et ajaleht ilmutab võrrekselt."

Kõneleja tuletas meelde kuldast Pressbyrå püüdis diskrimineerida Göteborgis ilmutama hakanud soome päevalehte, nõudes selle müügil poolt suuremat proviisjoni kui tavallistel rootsi ajalehtedel, kuna see olevat "välisaine". Ta ütles edasi:

"Nüet, et kõiki ajalehti siin maal koheldakse ühevõrdset ole-

nemata mis keeles nad ilmuvad, peetakse kuuluvaks mitte pressivaid siserandajate poliitikasse. Hr. Ahlmark on juba ühtlasi, et baltlastel on grupp, kes siin on kaua elanud. Ja kui oled olnud klassivendi koolis, kellega oled kasvanud koos üles, kes kuuluvad sellele gruppi, siis on väga raske näha nendes inimestes siserandajate gruppi."

Kõneleja leidis, et küsimus peaks siiski kuuluma pressipoliitika valdkonda. Põhimõtteliselt.

Sven-Erik Nordin (c), kes on centerni esildise esitaja ühekorde summa andmiseks Invandrarverketile vähemusajalehtede toetamiseks (mida hr. Svensson (s) nimetas) puudutas valdatus centerni vastu esitatud süüdistusi Eesti Päevalehe osas ja põhjendas:

"Presstödsnämnden ei ole pidanud võimalikuks tõlgendada määrust nii tehnikult, et toetust oleks saanud anda. Kas tuleb see lehe keelest. Jah ja ei. Asjaolu, et EPL ilmutab eesti keeles ei ole öieti takistuseks pressitoetusele. Riigipäev on isegi põhimõtteliselt ühtlasi, et produktioontoetust tuleb anda ka teistes keeltes ilmuvate ajalehtedele. Kuid keel kujundab ajalehe konkurentsi olukorra. EPL on selle tõttu, et ta ilmutab eesti keeles väljaspool konkurentsi teistele ajalehtedele. Ja meie pressitoetuse eesmärgiks on vastupidiselt luua paremaid konkurentsivõimalusi ajalehtede vahel. Sellega ei ole ma aga tahtnud ütelda, et EPL töötab soodsas olukorras. Vastupidi."

Kõneleja märkis, et sellepärast on vaja leida teisi teid, et Eesti Päevalehte ja teiste siserandajate ajalehtede põhjendatud toetust. Tema vastav ettepanek tuleb arutusele riigipäeva sisekomisjonis ja näeb ette summade eraldamise selleks otstarbeks Invandrarverketi kaudu:

"Sellega olen selgitanud, et centern tahab anda ka Eesti Päevalehte toetust. See selgitus on vajalik selle valduse taustal, mis siin on toimunud hr. Ahlmarki poolt ja see nurgatükk taustal, mida ta produtseeris Expressens mõni nädal tagasi... Centern tahab anda toetust. Just sellepärast valime teie, mis viib eesmärgile. Mitte et joosta peaga vastu seina täna, mis oleks tagajäreks, kui asja otsustamine toimuks täna. Ootan seepärast minu esildise positiivset käsitlust. Tean, et centern seda teeb. Panin tähele, et ka hr. Svensson Eskilstunast, kuigi ta ei anna mingeid lubadusi, vähemalt nimetas esildisid täna sõbralikult. Ja ma usun, et me ootusega võime vastu minna valdusele, mis esildise pärast sisekomisjoni käsitlust toob selle kaja lauale."

Hr. Lindahl i Hamburgund (fp) avaldas rõõmu, et centerni poolel on mõistetud Eesti Päevalehe toetamise vajadust. Kui centern on mõistnud, et diskrimineerimine keele tõttu Presstödsnämndis on ebaõige poliitika, siis ometi jatkatakse liini ajalehe käsitlemiseks eraldi: "Sellele ei taheta anda sama kohtlemist kui teistele rootsi ajalehtedele, seda tuleb käsitleda eraldi. Faktiliselt ei ole see eriti meeldiv, kui meil tuleb eraldada ja käsitleda ajalehti selle järgi, mis keeles nad ilmuvad. Kui olukus keelest tahet tõsta, olukus põhjustab jaatavat suhtuda, misse nelja esildise, mis püüavad olemasolevat diskrimineerimist kõrvaldada."

Hr. Nordin (c) oma repliis referoeris Presstödsnämndi esimehe, valitsusnõunik Lundelli seletust konstitutsioonikomisjoni ees kahe aasta eest, kus ta avaldas arvamus, et Eesti Päevalehte tuleks vaadelda kui piratud keelegruppi "likmeslehte". Nii konkureeril ühegi ajalehega ega oma teiselise ajalehe positsiooni – see on erikarakteriga ajaleht. Need olid praktilised raskused, millele Presstödsnämndi pöörus, ütles kõneleja. Ta rõhutas, et Eesti Päevalehte toetuse andmine Presstödsnämndi kaudu on järele proovitud ja see teie ei vii dokumenteeritud mitte sihtide. Seepärast tuleb tarvitada teisi teid.

Koitiärve käsitöö kursustest osavõtjad. (Foto Asu).

Noorte raadioklubi sai täie varustuse

Aasta tagasi K. Pätsi 100-aasta sünnipäeva puhul korraldatud Eesti Skautlikke Noorte Raadioklubi poolt korraldatud näitusel alustati korjandusaktiooni klubile vajaliku varustuse hankimiseks ning klubi ruumide väljaehitamiseks ja sisustamiseks. Klubi võib nüüd konstateerida, et siht on saavutatud ja viimased sisemised tööd valmivad juba täievarustusega, samal ajal on raadioamatööride sektiioonile olemas kõik vajalikud seadmed ja vahendid. T-4XC saatja koos antenniga. Hi-Fi-sektsioon sai stereo-varustuse Sony vastuvõtjaga, kõrvendaja, 600W, magnetofoni TC840 ja valjuhääldajatega.

Raadio saate- ja vastuvõtuparatuurid pärineb eestlasele Peeter Kallasele kuuluvast firmast PK Electronics AB, kuna stereoaparatuur tuleb Karl Grau Norrmalmis Radio kaubamajast. Veel muretseti erialafirmalt Essen-Air'ilt raadioteel juhitavate mudelite sektiiooni tarbeks kuuekanallilise juhtimisaja DP6/4 ja raadioga juhitav mudel mootortorpeedopaadist T-42.

Suurimaks toetajaks oli sihtasutus Andreas Tormingase Fond, kelle asjaajaja Voldemar Kiviäla lahkelt kaasalil klubile laekus toetusena 12.000.-. Nimetatud sihtasutus on oma fondist juba varemalt toetanud eesti lasteajale välja ehitamist osutades seaga suure teene eesti noorte väljapõppele ja kasvatusel, mis on ka ülalnimetatud fondi ideoloogiliseks lipukirjaks kadunud doonorile endasooval.

Toetuste annetajateks olid: Eesti Komitee, Rootsi Eestlaste Esindus, Dr. Väino Laas - Svenska Plastfabriken, Eestlaste Eesti Skautisõprade Selts, Dr. Villibald Raud, Elmar Eler, Hans Kröndström, Jaan Raud, Lembit Krilisa, Rudolf Jalakas, Erich Kallat, Juhan Onu, Ants Paas, Hiljar Kristel, Richard Norvell, Ants Hilelo, Tiit Kauri,

Optiska Instrument AB, Ants Tük-sammel, Villiam Muld, Arnold Purre, Leo Karupää, Olaf Aule, Elmar Ojaste, Aleksi Koskel, Riho Rajamäe, Paul Elber, Enno Hubel, Salme Eek, Hilja Kask, Martin Juhkam, Tõnis Salum, Inna-Karin Hubel-Hurt, Leonhard Urm, Mari-Ann Aavik-Roosaar, Rudolf Sõmermaa, Anna Joandi, Paul Teder, R. Pär, Rein Raag, Agn Krilisa, Väike Järjalo, Arved Ruusa, Hilde Paas ja J. Novek.

Eesti Skautlikke Noorte Raadio Klubi liikmed ja juhatus avaldab siin juures oma siramat tänu kõigile nendele häatahtlikele eestlastele kes kaasa aitasid nõu ja jõuga aparatuuri ja varustuse ostmiseks mille omanik on nüüd klubi ja mil-lede kogu väärtus on ca. 17.000.-.

Kogu ostetud aparatuuri ja varustuse asukohaks jääb Stockholmis Eesti Majas asuv Noorte Kodu, kuhu klubi sai oma ruumi, mis esialgu oli mõeldud Noorte Kodule n.n. laoruumiks. Võib juurde lisada, et kui Noorte Kodu ruumid anti üle noortele olid nad väljaehitatud ja sisustatud. Raadio Klubi ruumi on klubi noored ja vanad liikmed omal kudel ja jõul sisustanud ja ka välja ehitanud andes panusena lugematul arvul töötunde nädala-lõppedel, hilisõhtul ja isegi öö-tundidel. Olgu näitena toodud antenni püstistamine Eesti Maja ka-tusele, kus juures kaabel tuli kõrg-lt katusest juhtida alla keldris asuvasse Noorte Kodu ruumi-desse. Lokaliseeriti õhulõõr, mis lõppes kuskil all keldris müüri taga ja kõiki skautlike ja raadio-tehnilisi tarkusi abits võttes asuti puurima. Suur oli rõõm ja magus tarkuse villi kui poole meetri pak-susest raadiotehnist müüri raudtut-augu viimasest kühist paar läbi läks ja tekkinud augu kaudu tuli nähtavale katusest läbi õhulõõri alla lastud nõõr - siht oli saavuta-tud kümne sentimeetrilise täpsu-sega - ja töö kestvus selles osas

Riigipäeva...

Hr. Lindahl (fp) ütles, et tema arvates on esitatud Presstöds-nämndi argumentatsioon juba eneses diskrimineeriv: "Me peame võima üle vaadata, mis keelele ajaleht ilmutab Rootsis kui see peamiselt pöörduv Rootsis eluvas lugejaskonna poole. See ei tohiks olla, mis keeles lehte välja antakse."

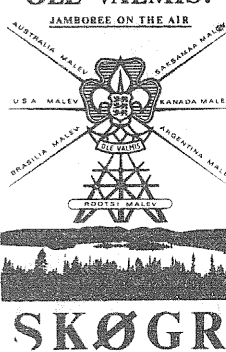
Hr. Nordin (c) pidas kõige olu-lisemaks mitte põhimõtteid, vaid seda, et ajaleht saaks tegelikult toetust. Ka tema arvates, et keel ei tohi olla takistuseks.

Häkan Winberg (m) rõhutas, et ta on olnud Presstödsnämndi liik-mena tunnistajaks sellele, mis komisjonis on kõnelnud. Tema arusaamise järele lükati Eesti Päevalehte esimene toetus aval-dus a. 1972 tagasi puhtakuulisel

keele pärast. Ja see oli ka põhju-seks, miks ta ei saanud olla "teise-lise" ajaleht. "Kaheldamata on keel olnud põhjuseks, et ajaleht ka hil-jem ei ole saanud produktiooni-toetust", rõhutas hr. Winberg. Li-sades, et tema arvates ei ole Pres-stödsnämndi enamuse seisukoht kuidagi viisil põhjendatud. Sellel põhjal ka seadusettekiis ja ka motiivatsioon. Tema ja ta era-konnakaaslane Presstödsnämndis Jan-Erik Wikström on selle tõttu end reserveerinud ja leiavad, et Eesti Päevalehte ja Rootsis Suo-malainet tuleks kohelda samadel alustel kui rootsi keeles ilmuvaid ajalehti.

Vaidus oli sellega lõppenud ja koda hääletas. 260 häält anti kon-stituutsioonikomisjoni ettepanekule, 28 hr. Ahlmarki reservatsioonile, 5 jäid erapooletuks.

RAADIOSAATJA "OLE VALMIS!"

jällegi kaks laupäeva ja pühapäeva.

Sellesuvisesest Maailmalaagrist Metsakodus võtab klubi osa kahe huviringiga. Raadioside ja raadioamatööride huviring, kus teiste eesti skautlike noorte maleva-tele tutvustatakse raadiosaatjast ning raadiosaatjat "Ole Valmis" Estonian Jamboree on the Air" idee organiseerimiseks ja läbi-viimiseks - põhimõttel, et ülema-remaades asuvad noortemalevad asutaksid omaasugused raadio-klubi ning eesti noored võiksid raadio teel kohtuda eestri oma emakeelse kõneldes üle maade ja merede. Ja teiseks huviringiks on RC-raadio teel juhitavatel mudelid mis pannakse ristilema Metsakodu Luigejärvel ja milliseid noored õppivad raadio teel juhtima - nende hulgas ka klubile asjaoste-tud rünnakortreepaadi T-42.

Nagu juba öeldud, loodetakse klubi ruumi viimaste sisustamistöödega valmis saada juba täievarustuse, millega on lõpule jõudnud sihtiks seadud teine periood ning algab klubi normaalne tegevus - nüüd juba oma mugavasse ruumisse, sisustatud esmaklassilise aparatuuriga mis on kõikide eesti noorte ja vanade käsutuses kes tunnevad huvi ama-tööradio ja DX-kuulamise, raadio teel juhitavate mudelitel ehi-tamise või HiFi stereotehnika vastu. Kõiki neid alaseid saab õppida asjatundlike instruktorete juhata-sel oma käe peal proovides ja praktiseerides.

Klubi liikmemaks on aastas al-nult 10.- ja klubi korralised õhtud toimuvad igal teisipäeval kella 18.00-21.00 Eesti Majas Walling-atan 34 Noorte Kodu ruumides. Lähemalt informatsioonile saab tele-foni teel õhtuti 0753/31 883. Tere-tu-liemast kõikidele uutele liikmetele - nii noortele kui vanadele!

Ants Paas

Leinateated

Venemaal suri veebruaris 1975 kütitudis E. Zimmermann.

Glen Headis New Yorgi osariigis suri Emmy Looven, sünd. Tallin-nas.

Miamis, USA-s suri 13. märtsil Evald Vaaks, sünd. a. 1908.

Seattle'is USA-s suri Karl Liika-ne.

Maleva käsitöö kursused pühade ajal Koitiärvel

Maleva käsitöö kursus Koitiärvel kevadpühade ajal oli noortele ja nende juhtidele toredaks, õpetlikuks kuid ka mõnusalt väsitavaks pühadeveetmise mooduseks.

Kuigi juba ette oli hoiatatud (või just sellepärast?) et sellel kursusel tehakse tööd hommikust õhtuni, kogunes neljapäeva õhtuks Koitiärvele rohkem noori kui alguses oli kavatsatud.

Stockholmist, Malmöst, Aling-sästist, Borärist, Fristadist ja Gø-terborgist oli 27 noort järginud kut-sele, et viie päeva vältel midagi kasulikku juurde õppida.

Igapäevased tööperioodid olid tavalisest pikemad: üheksa ja pool tundi tööd pühade pühade ajal - see ise juba käib osavõtjate ta-hele.

Kuid oli ka nii palju isesuguseid töid, et kunagi ei tundnud väsimust

taas millegi uuega alustada. Suu-remad tööstest olid:

Kangastel ja vabalt vöö kudu-mine, rüüdist aplikatsioonid, kor-giga trükkimine, nahavoolimine, skriini valmistamine ja sellega trükkimine, nahatööriistade val-mistamine, puutöö vabas loomim-is, makramise, igasuguste pal-mikute ja ilundõrde valmistamine, pildistamine, ilmutamine ja suu-rendamine.

Kursuse viimisel päeval selgitasid osavõtjad oma kaastastele ja juhtidele mida nad olid õppinud ja mis neile eriti hästi meeldis.

Taoline kursus nõuab osavõtja-telt täit panust ja suurt tahet. Kuid ühtki kursust ei tee üksikisik, vaid selleks on vaja kaastöölist - juhte kes oma pühad ohverdavad noorte heaks. KÄKU-75 sai teoks tänu liisugustele tublidele noortele ja juh-tidele.

AKSEI

KUKU Koitiärvel. Vasakult Kalju Ojasoo, Ilmar Karro, Aarne Ojasoo, Akse Ojasoo, Eugenia Ojasoo, Kalli Klemet, Helmi Oja-veski, Harald Põdrus, Maimu Soovar, Sigrid Põdrus - kõik kursu-se juhtkonnas. Pildil puudub peakokk Aino Miks. (Foto Toomas Asu)

Uudiskirjandus

EESTI KIRIK nr. 11/12, 1974
BELK konsistooriumi hääle-kandja "Eesti kirik" mõeldud aastal lõpuna ilmuv ilmus kaksik-ilmunud raamat koos aastakäigu sisuju-hisega. Kaastöö autoriteks on numbris Oskar Puhm, Elmar Pähn, August Vösu, Lilli-Anne Parlo, Toomas Põld, Jaak Tauli, Karl Raudsepp, Rudolf Troost, Elmar Kuusler, A. Laar, Joh. Aa-rik ja Rudolf Kiviranna.

KUSTBON nr. 1

Eestirootslaste ajakiri Kustbon esimene number sel aastal sisal-dab aruanded Svenska Odlingens Väner aastakoosolekult, A. Te-gelbergi kultuurajaloole vaatuse viinapõletamisest Rigidis, ajale-hes "Fädernenslandet" aastal 1881 ilmunud artikkel Vormislaste ka-beretkest Stockholmil samal aastal, Fakrilaste rahvatusurichumst, perekondlikke teateid, informaa-tiooni jne.

VALISEESTLASE KALENDER 1975

New Yorgis Vaba Eesti Sõna väljaandl ilmutab kalender on pa-guluse üks tõhusamaid ja on ilmu-nud kõikumatu järjekindlusega. Toimetajaks on Erich Ernits, kes on kinni pidanud eesti tähtsaa-matut traditsioonist, s.t. et kalender peale kalendaariumi pakub roh-kesti teateid, m.h. sünni- ja sur-mapäevad, kõikide maade eestlas-te organisatsioonide, kirikute, asutuste, diplomaatiliste esinduste

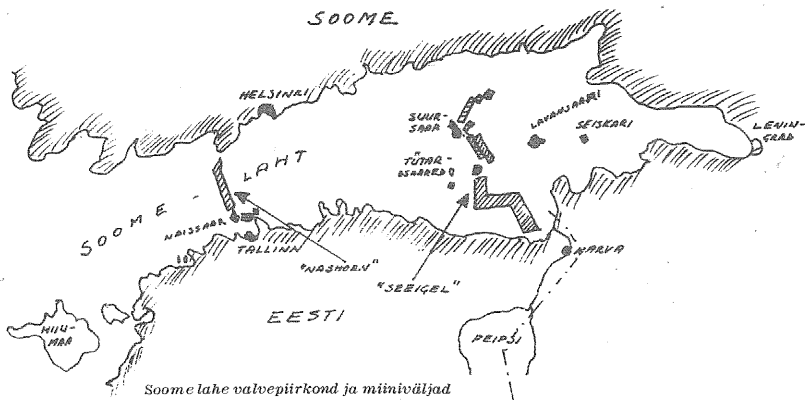
jne. aadressid, rida huvitavaid ar-tikleid minevikust ja olevikust, spordirekordid, perenaistenurk retseptidega, iluraviga ning ku-dumisküsimustega jne. jne. Ei puudu temperatuuride võrdusta-bil. Kasulik kodude käsiraamat ja nendele, kes elavad väljaspool USA-d.

BALTISCHE BRIEFTE nr. 2

Baltisakslaste ajakiri kirjutab reisisit praegusse Kuramaa pea-linna Miitavisse, mis praegu kuu-lub keelupõrkonda. Anonüümne autor on siiski linna pääsenud. Kä-sitletakse ka purjeolümpiaadi kü-simust Tallinnas. Raamatuarvu-stuste hulgas vaadeldakse Aarand Rootsi "Atlantist".

THE BALTIC DILEMMA

Prof. Dr. Edgar Dunsdorff on kirjutanud 300 lk. ingliskeelse teose pealkirjaga: "The Baltic Dilemma, mis annab juriidilise ja poliitilise ülevaate koos rikkaliku dokum-entatsiooniga Balti riikide annekt-siooni de jure tunnustamisest Austraalia valituse poolt. 8 pea-tükki käsitletakse kogu küsimuse ajalugu ja tagapõhja. Viimase peatükki pealkirjaks on: Võimalusi otsuse muutmiseks. Raamat ilmutab varasulv Speller ja Sons kirjasta-tust New Yorgis. Rootsis võib tel-limisi vastu Läti Rahvusfond. Raamatu hinnaks on Kr. 25.- ja seda võib tellida: Lettiska Natio-nella Fonden, Box 108, 101 21 Stockholm.

Soome lahe valvapiirkond ja miniväljad

"Lõkkeraamat"

Kevadpühadeks saabus meie kirjanduslaule huvitav, sisult omapärane ja väärtuslik kaunis raamat – teatrimäe ja skaudijuhli A. Vaks koostatud "Lõkkeraamat". Raamatuaasta puhul on see noortele vajalik ja ammudoodatud teos nagu kevadine tervitus teo-roomsatelt skautidele noortelt ja nende "metsetrahtlilt".

Autor on poiskesepõlvist kuni tänaseni palju aastakümnete jooksul tegeleval skautlike noorte juhina. Skaudilaagri väga mitmekülgse töö ja tegevuse piirkonda kuulub päevatöö lõppedes meelelahutuse leegitsev lõkketuli metsapimeduses selle juurde kuuluvate ettekannetega, et koosolijaid soojendada ja sõprusringiks ühendada. Lugevatul korral on A. Vaks tegutsenud säärase lõkkekannet kavandajana ja teostajana pidulikel suurlõkkel, suvepäevade ja piduõhtul. See töö on omanäoline "teatritegimine", nõudes teadmisi ja kogemusi. Siis oma "Lõkkeraamatu" (mis kokku hõlmab 112 lehekülge) esimesed peatükid on autor pühendanud režiinikustile, oskuste õpetamisele ja praktilistele näpunäidetele, kuidas lõkketuli tuleb plaanistada ja läbi viia, et saavutada loomutruult mõjuv, sujuv ja takistusteta kulgev meeleolurikas ettekanne.

Järgnevad peatükid "Lõkkeraamatus" käsitlevad lõkketulede repertuaari. Nõuded siin on väga mitmelahelised. Alates tavalistest lõkketuledega lõppkonda ja salga tegevusarvaste ning lõpetades pidulike suurlõkete – külastustega, mis esinejate kui ka publiku hulgas. Meie tunneme A. Vaks mitmekülgse teatrimäe – tekstiautorina, lavastajana ja näitlejana, rikkalike kogemustega kooliteatri lavalt ja noorteatritist tööst vabas looduses. Raamatus on toodud üle kuuekümmet lühipala ja sketsi lõkkekannetena. Siin on kat-

kendeid meie kirjanike loomingu, samuti A. Vaks enda loomingu või ainetel kirjutatud teatrite. Kogu see ulatuslik materjal on toodud näitena – mida sellest lõkkekavade koostamisel on kasutatud ja kuidas seda on kasutatud. Väärtuslik materjal õppehulga le lõkkekavade. Aga see sobib ka teistele lugejale ja südamest naerda. Siin on ohtralt materjali kasutamiseks naiivsetekannetena tavalistel seltskondlikel kokkulemiste. Annus värskest verd terehulgal vahelduseks. Veel enam aga inspireerivaid ideid, kuidas neid ettekanneid "teha" ja ette kanda.

Lõkketule ülempreestrina tunnub A. Vaks olevat entusiastlik loodusesõber, asjalik teinimene ja romantiline unistaja, kes oma lõkkekavade pidulikkusse puistab rõõmu ja huumorit, et siis laskuda mõnusa poosumeditaatsiooni häärmusse. Punakalt hõguvate süte paistest kõlavate taie kaugeid salapäraseid võlvuusi, kehastades nägemuspiltideks – kujudeks, mis on kuidagi lähedased meie igatsustele ja unistustele täitumisele.

A. Vaks "Lõkkeraamatu" on sobivalt ilmunud eesti skautliku nooruse kuudaks maailmalasgriks. Suurlaager ülemaailmses ulatuses toimub teatavasti sel aastal 19. juulist kuni 29. juulini Rootsis eesti skautide oma vabaühenduse piirkonnas – "Metsakodus". Korraldajad arvestavad kuni tuhande osavõtjaga.

Tähelepanu äratav "Lõkkeraamatu" kaunis välimus ja hoolikas trükitehnoloogiline teostus, mis teeb teose käsiraamatuna ülevaatlikuks ja kergesti käsitatavaks. Kirjutatud teksti kõrval on A. Vaks joonistanud ka värvilise kaanepildi, samuti leidub tekstikildudel ohtralt ilmekaid pliiatsjoonistusi. "Lõkkeraamatu" on kirjanud Eesti-Rootsi Öpperaamatufond.

Ed. Reining

Mälestusmärk Keele-Aavikule

NEW YORK (EPL) – Ilse Lehist, Jüri Kurman, Paul Saagpakk, Felix Olmas on teadlased, kes kavatsevad püstitada Stockholmis "keelesepa" Johannes Aaviku haule mälestusmärki ja on USA-s loonud Aaviku mälestusfondi vastava summa kogumiseks, milline kannab summat üle hiljem Eesti Keele ja Kirjanduse Instituudile Stockholmis projekti praktiliseks teostamiseks. Nende üleskute ilmus Vaba Eesti Sõnas.

Muinasleid Vahenurmes

Kodumaalt saabunud teatel on endise Vahenurme, rahvakeeles ka Vahemäe ja Vannam, karjamõisa orel teostatud kaevamisel eelkavatõrgete avastatud hulk inimühikuid ja ilmselt matmisel kaasapanud esemeid.

Leidust teatati Pärnu muuseumile. Võimalik, et tegemist on vana katoliikliku matusepaigaga või koguni paganliku ajastu matusepaigaga. Seniste kaardide järgi oleks see kalmitu pidanud asuma praegusest lühikohast hoopiski (ca. 0,5 km) läänepool, kuna "Kabilma" – "Kabilma" küla asub Vahenurmes ca. 1,5 km läänes. Seetõttu ei ole võimalik, et need juhuleid ulatuvad tagasi hoopiski muistsesse iseseisvusaega.

Pildikesi Tallinnast

Tallinna "Õhtulehes" kirjutab siseministeriumi inspektor Astrid Kirs kuritegudest ja hulluansust Tallinnas, mis avastati ühealmsa "korraldusette" kestel. Nende hulgas jutustab naisinspektor järgmise loo:

"Omapärase meelelahutuse oli kontrollitakse õhtul endale valinud vabrikul "Põhjala" tööline Eduard Jääger (Marxi pst. 50-12), kes pärast napsitamist oli hooliga ametis Pärnu mnt. 96 asuva sauna naiste osakonda pillumiseks. Kui teda lahutada paluti, laskis E. Jääger käiku rusikad. Alles miilitsatõttajate abiga saadi mees oma "valvepostilt" minema. Jäägeri tegu tõlgendati pishuligaansusega ning tal tuleb 25 rubla trahvi maksta."

Valvetreki tabati mitmel pool korrikujulad. Kinni võeti ka keegi 18-aastane Hilja Rees, kes hoiab kõrval "ühiskondlikust kasulikkust tööst" ja tööb oma korteris "juhuslikke meestuttavaid". Hilja võitis korraldusette vastu sõnu ja ahvardustega, mispärast viidi miilitsajakoonda. Ta olevat ka varem kinni võetud ja tootuse andnud "15 päeva jooksul" ausale tööle asuda, kuid ikkagi jätkavat "oma parasitiliku elu".

Eesti lennuüksuse panus Soome lahe julgestamisel sõjas

Lugesin huviga Eesti Päevalehes 28. märtsil avaldatud artiklit: Balti meri sügisel 1944. Kuna lahingud Soome lahel on ajalooliselt veel niivõrd lähedal ja veel paljudel isiklike mälestustega seotud, siis palun ruumi järgnevale täiendusele.

On kahju, et selles artiklis on unustatud niivõrd oluline peatükk nagu seda oli ainult eestlasist len- deurist koosneva merelennuüksuse Seeauklüüridustaffel 127 tule- musriikas osavõtt neist võitlustest Soome lahe pärast. Samuti kui võitlused Narva juures, Sinimä- gedes ja Emajõe kallastel on seotud meie sangarlike sõdurite võit- lustega, kirjutatuna unustamatu lehekülgedena meie rahva ajaluk- ku, ni kuulub sinna ka meie len- duri võitlus kodupinna ja Soome lahe eest.

Elkõige vast mõned read mi- nitõtetest Soome lahel ajavahemikus 1942–1944. Olenevalt strateegil- sest olukorrast, muudeti nende asukohta ja ulatust mitmel korral. Suurtes jontes aga asus miinitõke "Seeigel" iseseisva miniväljana Narva-Jõesuust kuni Suursaareni. Viimastest põhja- ja ida pooli ni soomlaste ("Saipa 1, 2, 3 ja 4") kui ka venelaste miinitõkked.

Aegna, Naissaar (artiklis: Nargon!) ja Porkkala vaheline miinitõke koos allveelaevade-võrgu paigutatud kevadel 1943 saks- laste poolt ja pärast jäätulokuul- set ülevõtmist uuesti märtsis 1944. Selle kombineeritud miini- ja all- veelõkke nimi oli "Nashorn", pik- kus umbes 60 km, sügavus 60 m, kogusumma 10 000 miiniga ja 15 000 lõkkelaenguga. Seda ope- ratsiooni, ligi 200 sõja- ja abilaeva osavõtt, julgestas mõlemal aastal vaid Seeauklüüridustaffel 127.

1942. a. jooksul vaenlase allvee- laevad uputasid Läänemere piir- konnas umbes 20 Saksa, Soome või erapooletult laeva omapoolsete

kaotustega, mis ulatus kuni 40 prots.-ni. Sakslaste kaotus kauba- tonnaazhist oli vähevalt 1 prots. 1942. a. jooksul lennati luure- ja allveelaevade-jahti koos ühe saksa lennuüksusega. Koos saavutuste hindamisega, uuemate lennukite saamisega ja saavutatud koge- mustega jäi alates 1943. aastast kogu vastutus õhuluure ja allvee- laevade-vastase võitluse alal Seeauklüüridustaffel 127 kanda. Seda koostöös Saksa merejõudu- dega ja Soome lennuväega. Len- nati küll Luftwaffe koosseisus kuid siin-must-vahe värvidega propel- leri-mudelid.

On loomulik, et soomlastele pea- lenuksunud rasked rahutingimused sõjategevuse algamiseks endise relva-liitlaste vastu nõudis sakslas- telt oma meretransporditeede jul- gestamist. Soomepoolne võrguosa oli kaitseta ja uus strateegiline olukord teki vajalikuks pealmere- ja allveelaevastiku üksuste kiiret kohaletoomist läbiapilise sulgemi- seks vaenlase laevastikule. Pea- legi oli võrgu paigutatud ja valvutatud peamiselt sakslaste poolt. Tänu neile abinõudele õnnestus ka meie paigude kaasmaalaste põgenemine läände.

Kahjuks põhnu sakslaste ja soomlaste vaheline koostöö alati küllalt ulatuslik ja põhjustas vigu mõlemil pool. Pealegi on kergem neid vigu analüüsida ajaloolises perspektiivis ja ka "uutes vaate- viinkites".

Seeauklüüridustaffel 127 saa- vutas neis raskes võitluses Soome lahe pärast tulemust, mida hinnati rohke arvu Raudristidega ja mil- lest kirjutatakse pealesõja-aegses saksa sõjakirjanduses.

On aga tähtsaim, et Soome lahe lahingus kaotatud eesti relvavende- dade nimel jääks meie rahva aja- lukku püsima lehekülge neist võit- lusest ja ohvreist, keda innustas soov: Saa vabaks Eesti meri...

Eesti lendur

Pressi-tsitaate

KAS BALTIKUM MÜÜGL?

New Yorgi Vaba Eesti Sõna kommentaarid kuudisid, et USA kavatseb Helsingi julgeolekukon- verentsil tunnustuse anda Nõuko- gue okupatsioonile Balti riikides, üteldes m.h.:

"Baltimaadest pärinevad ameeriklased ja nende arvukad sõbrad on tõeliselt mures, et nende ja nende sõprade vanemate põlised päritolumaad on mahamüümise ohus Vene ametikoostöö tunnusta- misega USA poolt, hoolimata sel- lest, et II Maailmasõja lõpu kokku leppiti, et võit ei tähenda maade vallutamist. Kreml ei pidanud sõ- na. Seal pole midagi kuragi peet- tud. Kas USA ja lääs nüüd tahavad käia sama rade? Kui ja, siis ollak- se moraalselt täielikult allakäigul ja kaotatakse senisest veel suu- remal arvul sõpra ja meisse usku- jaid.

Kas härrad Washingtonis, kes ajakirjanduse andmeid (Chicago Tribune) kannavad mõtet vene rööviallustest nõustumiseks, mõtleavad, mida see tähendab vene koloniaalimpeeriumi rahvastele? Mida see tähendab teistele lääne rahvastele, kus usk USA sõnapi- damisse, lubaduste täitmisse, po- litika sirgjoonilisusesse ja rah- vaste vabaduse kaitsmisse on tu- gevalt kõikumus, olles kohati isegi kadunud".

Sama lehe teises kommentaaris käsitletakse USA välisministe- riumi teate puhul, et seal kavatse- takse ühes ütlenda a. 1973 Pariisis sõlmitud Viimani rahulepingut, kuna vastaspool seda ei ole rida- nud, küsimust, kes on süüdi senise kommunistliku maailma üsda- misepoliitika fiaskos:

"Võib arvata, et Põhja-Vietnami kommunistlikud agressorid viil- tavad Pariisi lepingu ülesütlemi- sele USA poolt, kui sellele ei rea- geerita veel hoopis rumalama häälega. Sest Nõbri rahuaühin- naga kroonitud välisministri Hen- ry Kissingeri järjekordne "meis- tertees" välispoliitika ei saanud olla püsiva eueaga: maailma val- lutamiseks peab kommunism kõ- gepaalt vallutama Aasia. Ja sellest plaanist ei ole N. Vene ega Puna- Hiina kunagi läbi öelnud.

Kes on süüdi?

Kes on süüdi selles, et ameerik- lastel Vietnami rindel ei lastud sõidida nii, nagu sõda peetakse, et strateegia ja isegi taktika kirjut- sid ameerika sõjavõrudele ette tsivilisatsioon, kes ei tunnustanud vana tõde, et sõjas ei ole võiduie aseainet?

Kes on süüdi selles, et ameerika rahvasse sisendati veendumus, et sõda kommunistliku agressiooni vastu tuleb lõpetada läbirääkimis- te teel, mitte vaenlase purustami- sega?

Ja lõpuks küsitakse: kes on süüdi selles, et mitte ükski Kagu-Aasias, vaid ka Euroopas ja kogu maailma poliitikas USA kui maailmarigi üks positsioon teise järele loovuta- takse kommunismile – detente nimel?

Pirmasensis Saksaamaal suri 7. jaanuaril dr. med. Justus Riesen- kampff, sünd. 15. augustil 1901 Tallinnas.

Frelburgis (Elbe), suri 23. jaanuaril Charlotte (Cara) Bäuerle, sünd. 6. detsembril 1886 Tallinnas.

Münchenis suri 10. jaanuaril William Tomberg, diplomaatse- ja majandusteadlane, sünd. 12. septembril 1902 Tartus.

A. Vaks, "Lõkkeraamatu" autor töös noortega.

Lahkus meist minu armas
abikaasa, meie hea isa ja va-
naisa

Julius Marjasoo

Sünd. 16/10 1902 Hiumaal
Surn. 3/4 1975 Partilles

Sügavas kurbuses

OLGA

LIA ja EDGAR

HELLE ja JAN

PILLE ja LENNART

ANETTE ja JOHAN

Päike Su hauda kalliku
Kuu ja tähed valvaku.
Mälestus Sinust on jäädav.

Matus 11. aprillil kl. 13, Kvas-
tekulla, Partille.

Komitee . . .

Algus lk. 1
ide Lembergile ja Harri
Kiiskile, kelle vahel on
otsustatud jagada 3 000
krooni võrdse, s.o.
1 000 krooni igaühele.

Eesti ajakirjanike see-
kordse auhindamisega
tahab Eesti Komitee
ühitlasi ka rootsi
avalikkuse tähelepanu
juhtida eesti ajakir-
janduse suurele ühiskon-
dlikule osatähtsusele
eesti vähemusrühvuse
huvi ja vajaduste
teenimisel.

Meie perest lahkus

Julius Marjasoo

Mälestab kurbuses

GÖTEBORGI EESTI PENSIONÄRIDE ÜHING

Armast kaasmaalast

Mihkel Jams'i

mälestavad kurbuses

UPPLANDS VÄSBY EESTLASED

Oma liiget

Mihkel Jams'i

mälestab leinas

EESTI AGRONOMIDE SELTS ROOTSIS

Oma lahkunud liiget

Luike Usin'at

mälestab

EESTI PENSIONÄRIDE ÜHING GÖTEBORGIS

Moderaadid

Algus lk. 1
tuste kuulamisele sellesse
organis, kuna vähemuste
esindajad siis jätaks selgesse
vähemusse ja kaotaksid faktilise
kaasaraadikimise
võimaluse.

Erakond nõuab, et eelnõusse
sisse kirjutataks ka Invandrar-
verketi poolt ette nähtud kultu-
rpoliitilised eesmärgid.
m.b. suuremad võimalused
omakultuuriks ja kultuuri-
vahetuseks rootslastega, millise
haridusminister välja on
jätnud. Eriti nõutakse toetust
nende vähemusrühvide kultu-
rile, kel ei ole võimalust pi-
dada lomuliku kontakti oma
kodumaaga.

Mis raamatukogudesse puu-
tub, siis soovivat erakond
vähemuskultuuri ostmist
mitte püüda ühe aastaga,
vaid muuta see pidevaks.
Märgitakse, et eriti hõlpsas
on suuri majanduslike ohvri-
tega produtseeritud tähele-
pandaval arvul siin Rootsis
raamatuid. Need vajaksid prod-
uktioontoetust, samuti ka
nende ajakirjandus. Ettepane-
kus üteldakse:

"Üldine press- ja ajakir-
jatoetus, mis kehtib meie maal
peaks loomulikult hõlmama ka
publikatsiooni teistes keeltes,
kui nad üldiselt vastavad tingi-
mustele. Ajaleht Eesti Päeva-
leht peaks seepärast edaspidi
saama temale õiglaselt kuulu-
vat tuge, mida valitsus on kaua
keelanud andmast. Enam-vähem
perioodiliselt ilmuvatele
ajalehtedele ja ajakirjadele
tuleb anda toetust Kulturradi-
võ Invandrarverketi projekti-
toetuse kaudu." Peetakse
vajalikuks ka võimaluste loo-
mist raadio- ja TV-saadeteks
vähemuskultuuris.

Kooliküsimuses teeb (m) et-
tepaneku, et riigitoetust antaks
vähemuskoolidele ja vähe-
muste era-eelkoolidele. Tavalise
pühikoolis tuleks koon-
dada vähemused, kui neid
aga vähe on, siis võimaldada
nendele emakeele õppimist
eratienduskoolides. nõutakse
laste emakeele õpetuse tugev-
damist.

Esildises juhitakse tähele-
panu, et Invandrarutredning
suovitas eesti algkoolidele ja
juudi Hilletti koolile, millised
saavad riigi toetust, jatkata
toetuse maksmist. Kuna eel-
nõusse selle kohta midagi ei
ole võetud, siis võiks seda tõi-
giseda kui võimalust nende
toetuste äravõtmiseks. Era-
kond leiab, toetuse jätkamine
on oluline.

Kui valitsus organisatioo-
nide toetuse reeglite koosta-
mise eelmis kavatseb asetada
Invandrarverketile, siis (m)
leiab, et reeglid peavad kinni-
tamist riigipäeva enda poolt.
(EPL/K)

Metsameeste koosolekult

Eesti Metsatööstuste Ühingu
Rootsis oma aastakoosolekul 17
märtsil k.a. Eesti Majas Stock-
holmis valis Ühingu esimeheks E.
Pulsi ja juhataja liikmeteks A.
Pals ning Z. Raaskivi. Revisio-
nikomisjoni valiti H. Pagi ja A.
Raaskas.

Ühingu ajakiri Eesti Metsamees
Eksililis, mis alustas ilmumist
märtsil 1949 Gelsingeni põgenike
laagris ja mille toimetamine nov.
1949 lõpetati Stockholmis. Lõpetat
oma ilmutamise toimetamis-tehni-
liste ja majanduslike raskuste tõttu
nr. 60-ga käesoleva aasta sügisel.

Chiang . . .

Algus lk. 1
kapitulatsioon jätkus Chiangi
võitlus Mao vastu USA abiga.

Kuna aga Guomindang oli
lähinisti korruptiivne ja seega
rahva hulgas ebapopulaarne,
oli Mao kerge võita poolda-
jaid ja Chaiangi võita.

Chiang Kaisheki armeede
jäänused olid lõpuks sunnitud
pagema Taiwanile, mille jaa-
panlased okupeerisid juba
1895 ja mis alles pärast Teise
maailmasoja lõppu tagastati
Hiinale.

Taivanil pidas Chiang
Kaishek end jätkuvalt kogu
Hiina valitsejaks ja esinda-
jaks. Igi USA abiga tugeva
armee ja uskus kuni viimse
hingetõmbeni, et ta suudab
Mandi-Hiinat vallutada.

Alles paari aasta eest leiti
ka lõpp olukorrale, kus
Chiangi esindajad olid ainsa-
teks Hiina esindajateks UNO-
s, hiljastlik Mao Hiina oli
täiesti esindamata.

Praegu on olukord vastupi-
dine, Peking on UNO-s esi-
datud, Taiwan enam esindust
ei oma.

Tulemas liikuv pension?

Riigipäevale esitati ettepanek
nn. liikuva pensionivanuse kohta.
See hõlmab ühtlasi ka täiesti uut
pensionikindlustust osalise pen-
siooni kohta, mida on võimalik
kombineerida osalise tööga.

Töötajatele antakse võimalus
end ise pensioneerida 60 ja 70
eluaasta vanel. Osalist pensioni
on võimalik välja võtta 60 ja 65
eluaasta vahel.

Kuid eelduseks on, et töötaja
tegutseb edasi osalise tööajaga.
lähilõikes nõutakse vähemalt 17
töötundi nädalas.

Riigipäevale pannakse ette, et
reform viiakse läbi samal ajal kui
üldist pensionivanust alandatakse
66-le eluaastale, see tähendab
1. juulil 1976.

Osalist pensioni finantseeri-
takse erilise sotsiaalkindlustuse
näol, mis on 0,25 protsenti ja mille
tasuvad töötajad.

On välja arvestatud, et isik
osalise pensioniga eriti palju ei
kaota. Pension ise, pluss sissetu-
lek osalise tööajaga töökohalt on
parimal juhul 80% tema palgast
täistööajaga.

Ettepanekut arutatakse riigi-
päeval mai lõpus.

Jackie hiigel- pärand

PARIS — Pariisis suri kopsupä-
letiku Kreecha surmiremes ja
magnaat Aristotele Onassis, kelle
varandust hinnati 600 miljoni dol-
larile.

Onassis pärandas suurema osa
oma varandusest oma ainsale tü-
trele ja 120 miljoni dollari oma
abikaasale Jacquelinele, kes oli
varem abielus Ühendriikide pre-
sident John Kennedy'ga, kuid
abielust pärast tema mõrvamist
Kreecha rahamehega. Peale selle
jättis Onassis kaks 15 miljoni dol-
larilist trust-fondi Jackie Kennedy-
Onassise lastele tema esimesest
abielust president Kennedy'ga.

Mida . . .

Algus lk. 1
nõuetele, toetust ei saa.
Ahlmark tõi näiteks centerni
näidata ajalehe Gävle-
Dalabygden, mis 2400 eksem-
plari juures saab 300.000 krooni
produktioontoetust, kus-
juures igale eksemplarile,
mida müüakse 75 ööri eest,
maksab riik juurde 2 krooni 40
öör. Eesti Päevaleht ilmub
toptelt nii palju kordi, omab
suurema tiraazhi ja kui seda
tõlgi abil lugeda, siis selgub, et
ta on vähemalt samavõrra
uudistajalet kui Gävle-
Dalabygden. Et ta üldse
pressitoetust ei saa, seda on ot-
ustanud sotsiaaldemo-
kraadid, centerpartiet ja kom-
munistid:

"Eesti Päevalehe viga on
see, et ta kirjutab eesti keeles.
Seda muidugi eitab eriti hr.
Svensson Eskilstunas nagu
varemgi. See on sama sil-
markijateemine kui varem.
Eesti Päevaleht vastab nendele
nõuetele, mis on esitatud
Pressitoetuse määruse
paragraafis 13."

Järg teisel.

Kohalik elu

STOCKHOLM

Oma tuba, oma luba
Pühapäeval, 20. apr. kl. 13 toi-
mub Eesti Majas suures saalis
eesti pensionäride korterimaja
ühingu asutamise koosolek. Alates
9. veebr. on toimunud esimese
isikliku informatsiooni lähetamine
ajalehtedele ja organisatsioonide
kaudu toimunud üleskutsete abil.
Stockholmist ja lähemast ümbrus-
sest on oma huvi seni teadustanud
52 isikut ja mujalt Rootsis 25 isik-
kut, neist 15 paari ja 47 üksikut,
enamuses mehed. Kui käesolev
teade ilmub, on arv kindlasti tõus-
nud vähemalt sajale.

Nelle, kes koosolekust osa võtta
ei saa, saadetakse põhikiri, ankeet
ja vajalik informatsioon koju. Kir-
jalikud soovid põhikirja punktide,
liikmemaksu suuruse jne. suhtes
palutakse saata aadressil: Oma
tuba, oma luba, c/o Muusa Erlan-
son, Farkstadvägen 12, 181 35 Li-
dingö.

Karusnaha ateljé

üle anda. (42 a. sissetöötatud)
Sobiv ka kontoriks.

Kungsgatan 56, I, Stockholm
Tel. 20 72 16 — Pinell.

Teeme igasuguseid

maalritöid

ka plekk-katusse värvimist.
Kui teil on abi vaja, helistage
meile — see tasub ennast!

Maaler

REIO LIUSKA

Tel. 36 87 74 või 60 79 73

Ilus korter

Vasa linnaosas, 1 tuba
ja köök, poolmoodne,
päikesepoolne, sisse-
maksuga üleanda. Üür
130:— kuus. Lähemalt:

Köösner Pinell,

Kungsgatan 56, I, tel.
20 72 16, ühtlul 30 09 91.

Kui esineb surmajuhutum

Konsulteerige suurima usal-
dusega matusebürood

Thure Söderquist Begravnings & Eldbegravningsbyrå

Mariatorget 1
112 42 Stockholm
Tel. 44 50 67, 44 50 88

Erineb:

Eestikombelised
matuseetalitused
õppäevane valvekord

Kinti ja Andersoni avaldused ülendamisõigustes

Eesti Päevalehe toimetusele on saabus kaks kirja, kus n.n. Olisovalitsuse esindajad reageerivad ajalehe selle organi poolt teostatud ohvitseride ülendamisest küsimuses. — Tõnis Kintil, kes protesteerib Eesti Ohvitseride Kogu Rootsis ühendusi hukkamõistva avalduse vastu ja teeb ajalehe toimetusele kaasvastutavaks ohvitseride koo-solekul vastuvõetud seisukoha edasiandmises ja teine Avdy Andersonilt, ülendatult USA-s, kes eeskätt kõneleb oma asjas ja lähemalt seletades, kuidas ta teenistuskäik olewat arenenud pärast seda kui ta E.V. kaitses väes oli olnud veeblik. Avaldame kirjutised sõnavabaduse korras.

Tõnis Kint kirjutab: Teie ajalehes nr. 24, neljapäeval 27. märtsil 1975, esimesel leheküljel, sinisel toonil on ilma ühegi allkirjata avaldatud teade, mis on haavav isamaalikele eestlastele, rihvaid endisi ohvitseri, sõjaväelasi ja on Eesti vabariigi Iseseisvuse Taastamisvõitlust saboteeriv, ning

sisuist lootleb Eesti praeguse okupandi propaganda sihte.

See on kahetsemisväärne nähe, et sin Rootsis ilmuv "Eesti Päevalehe" toimetuse poolt selliseid avaldusi teeb, mis on provokatsioonid ja isamaalikele eestlastele haavavad, ning taotlevad Eesti taastamisvõitlust hälvamist!

Minu eestlasena, seni selle lehe lugejana, protesteerin ajalehes ilmunud selliste, ilma vastutava allkirjata nähtavasti lehe toimetuse suvaga, ajalehte paigutatud ebaisamaalike kirjutiste vastu. Avaldatud kirjutis on "Ohvitseride Kogu" siidi all esitatud Eesti Vabariigi Iseseisvuse Taastamisvõitluste mõistmiseks ja sellest võitlusest praegu aktiivselt osavõtva isamaalike sõjameeste teenete alahindamiseks ja hälvustamiseks. Mehed ja naised, kes end isamaalikuks võitluseks rakendunud, oma aega ja vara selleks kulutavad on väärt et neid hinnataks.

Eesti Vabariik pole peale Eesti

TÕNIS KINT

Vabadussõja võidukat lõppu kunagi nii halvast olukorras olnud kui praegu! Erakorralised ajad nõuavad ka erakorralist algatust, enamat salgavaid võitlejaid, kes on eeskujuks siin pealekasvanud noorusele ja isamaaliku võitluse vaimu süvendajaks, võitlustaktika õpetajaks ja võitluskadrite kasvatajaks.

Kahju, et Rootsi eestlaste suurim ajaleht "Eesti Päevaleht" nii vastutustundetult oma lehe moraal ja vaimu hujasikornale esitab: Kui kirjutises esitatud kõnelused Eesti ohvitseride pensionäride kogu peakoosolekul esitatud kuuli aset on leidnud — see iseõnustab selle kogu väärtust ja moraali, mis kaugeleki mitte ei esita isamaalikele Eesti ohvitseride seisukohti, siis loomulikult oleks pidanud see ka selle kogu esinduse allkirju kandma. Praegu avaldatud kuuli kannab vastutust ainult "Eesti Päevalehe" toimetuse.

Austusega:
TÕNIS KINT

Avdy Anderson kirjutab (muutnatskirjaviisil): Eesti Päevaleht 25. jaan. 1975 toob ära kolonel V. Saarseni poolt korraldatud vestluseõhtu kirjelduse Stockholmis Eesti Majas. "Eksililendamis ja eksililendamisest."

V. Saarsen oma vestluseõhtul on rümanud Vabariigi Presidendi ja soorinud minu, kui Sõjaministri teenistuskäigus. Minu pikas eluloos ei ole ühtegi musta kohta, mis kardaks päeva valgust. Kui Eesti riiklike esindajate poolt mind 1941. a. Saksa Wehrmachtis ratsaväes Eesti rahvusvõitluses ületulla paluti, külastasin mina V. Saarseni tema Berliini korteris kolme korral, et küsida tema arvamist ülemineku asjus. Tema ütles, et mina sellesse Eesti väeosasse ei lähe aga Teil soovitav minna ja selleks end üleviia paluda. Mida mina ka tegin.

1942. a. kevadel viidi mind, kui eriteadlast (gestitsfachman) tagasi saksa ratsaväkke ja määrati Saksa ohvitseride kooli. Kuna olin nõus minema ainult ohvitseride ratsakooli, siis asjaajamine võttis mõnevõrra rohkem aega. 1943. a. olin juba tolle aja maailma parima, Saksa armee ratsaväe Pea ratsakooli Münchenis õpilane, kuhu jäin üheks aastaks. Aastatelt ja teenistusvanusest kõige vanem õpilane lõpetasin kooli esimesena ja ainsakesena leitnandi auastmes. Teised lõpetajad ülendati nooremleitnantideks, tolle kooli juurde kuulusid ka kerged soomusosad ja nende taktikaline kasutamine. Pärast kooli lõpetamist määrati mind üksiku ratsa väeosale ülemaks (kolonel-leitnandi) teenistuskohale Ungarisse. Ülendati veebruaris 1945 ratsa ja kerge soomusväe kapteniks ning määrati I ratsaväe diviisi rügemendi ülemaks (koloneli) teenistuskohale. Minu diviisi ülem, ülendamise puhul mulle õnne soovides lausus, et arvesse võttes Teie väljapaistvat teenistust, kui juht ja administratsioon, kui Teie oleks teeninud Saksa armees, oleks Teie nüüd juba olnud kindral. Mitmete minu leitud lahingu-liste ja administratiivsete ülesannete täitmisel nähti õnnestumise olnud minu nime Saksa armee Peastaabi ratsaväe osakonnas hästi tuntuks teinud. Sõjalõpu elasin üle Tšehhi põrgus.

Minu sõjaväelisel teenistuskäiku toendavad dokumendid on minul olemas, mis on kinnitatud Lääne-Saksamaa ja USA notariite ning viie liikmelise Lääne-Saksamaa kohtu poolt kahel korral.

Kui vana sõdur, pidades oma kohuseks teenida Eesti Vabariiki ja täita tema Presidendi soove ning korraldusi, on minust saanud Eesti seadusliku Vabitsuse liige.

Kolonel V. Saarseni lahkent nõu-solekut minu teenistuskäiku kinnitamiseks ei ole minna vajunud ega kasutada suanud sellepärast, et Saksa ametiasutused ei arvestanud nende teenditega, jättes need tähelepanemata. Minu juhu, kuna mul nutuvad dokumendid olemas oled, peeti üllatavaks. Eksililendamis teevad ka teised eksilil rahvad, kahjuks oleme selles ühes viimastest, mis meile antud ajal ja olukorras omariiklikust seisukohast vaadatuna on suureks minu-seks. Et see siiski teoks saanud on võlgneme tänu arusaajale ja lugupetavale Eesti Vabariigi seaduslikele Presidendile härra Tõnis Kintile, kui Vabadussõja löögiväeosa lahinguohvitserile. Ülendused on tehtud õiguse pärast ja presedent selleks on olemas. Loo-giline on ka see, et võimu ülendada omab ka võimu degraateerimiseks.

Oigu veel juurde lisatud, et uue ja moodsa Lääne-Saksamaa Kindralstaabi Akadeemia avamisel võimaldada ka ka minul selle üksteis sisse vaadata, et õpinguteid osavõtta.

AVDY ANDRESSON

*

Toimetusele:

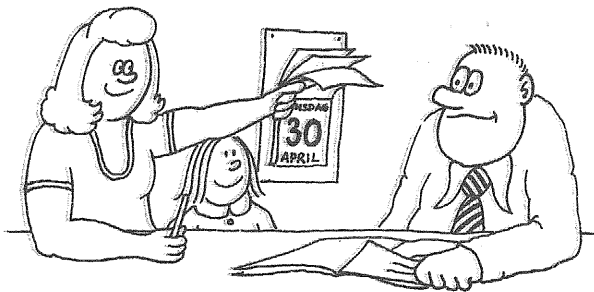
Agr. Tõnis Kint süüdistab Eesti Päevalehte Eesti Ohvitseride Kogu peakoosolekul 15. veebruaril vastu võetud seisukoha edasiandmises, mille kogu saatis ajakirjandusele kasutamiseks. Peakoosoleku resolutsioonid, nagu see on kõigis organisatsioonides, ei ole esimehe või mõne teise funktsionääri nimi vajalik, sest koosolek on küsimuses hääletanud ja järelikult vastustab kogu liikmeskond.

Hr. Kint, palisates süüdistusi Eesti Päevalehele kuna see rakendab demokraatias loomuliku sõnavabadust ja informatsioonivabadust, on ilmselt teadmatuses, et Rootsis trükiseaduse alusel on ajalehe vastutav väljaandja ja vastutav kõige ilmuva eest, ka selle eest, mis on alla kirjutatud ükskõik kelle poolt.

Eesti Päevalehel ei ole põhjust vanet teha E.V. ohvitseride vahel sümpaatiate järele ja selle järele, kas neid keegi eksilil peab vajalikuks ülendada või mitte. Pädevuse küsimuses on loomulikult ka asjaaspuutuvail õigus seisukohta võtta, seega oli selleks õigus ka Eesti Ohvitseride Kogul.

Mis puutub hr. Avdy Andersoni edusse hobuste tüureatjana ja ohvitserina Saksaarmee teenistuses, siis jääb vaid kahetseks, et teda kindraliks ei ülendatud. See võimalus ei ole, nagu oleme kogunud, kadunud vaatamata maapakkumisele.

Aeg mõtelda järelmaksustamisele!

Uudis!

Alates käesolevast aastast kehtestatakse järelmaksustamise summa maks, mis asendab seni kehtinud intressi. Maksu suurus on 8% kui järelmaksustamise summa on 5 100 kr või suurem, muidu 6%. Kui järelmaksustamise summa on alla 900 kr, ei võeta maksu. Vastupidiselt varem kehtinud intressile, ei tohi nimetatud maksu deklaratsioonis maha arvestada. Intressi võidi varem arvestada ühiselt mh. abielupaaridele. Täoline ühine arvestus pole järelmaksustamise juures enam võimalik.

Täiendav sissemaksmine

Et maksust pääseda, võid teha preliminaarmaksustamise täiendava sissemaksu hiljemalt kolmapäeval, 30. aprillil 1975. Seda tehakse postzhiirol 300-4 eriliselt tulumaksu-sissemaksukaardil, mis on deklaratsioonibroshüüris "Dags att deklarera" ja postil.

RIKSSKATTEVERKET

Eesti Vabaduspäeva palvus US-kongressil

WASHINGTON (VES) — 11. märtsil pidas õp. Walter Kopperman USA kongressi Esindajatekoja istungi avamisel palvuse, mis oli määratud Eesti Vabariigi aastapäeva tähistamiseks, mida ka palve tekstis märgiti. Eesti valimiliku tutvustas kongressi pleemilise esindajatekoja esimees Carl Albert.

Kõne õp. Kopperman elab Pennsylvanias, siis selle osariigi delegaat Fred E. Rooney võitis sõna ja kirjeldas Walter Koppermanni tegevust, üteldes m.h.:

"Ta on hea näide väljapaistvatest panustest sellele maailmale eesti ühiskonna poolt, kes 24. veebruaril

pühitses Eesti Vabariigi asutamise 57. aastapäeva. Käesoleval aastal oli see pühitsemine eriti tähendusrikas, kuna president Ford esimese riigijuhina pärast president Kennedyt kohtas kolme Balti rahva juhtide delegatsiooniga, et taaskinnitada USA kindlaks jäämist põhimõttele, mitte tunnustada Balti riikide ülevõtmist N. Liidu poolt.

Balti rahvaste igatsus vabaduse ning enesemääramise taastuleku järele nende kodumaadel peaks olema ka meie ürgtunne, teha kõik mis võimalik vabaduse sülitamiseks meie maal ja kasutada meie priiust targasti."